

Briuselis, 2025 m. liepos 25 d.
(OR. en)

11690/1/25
REV 1

CADREFIN 90
RESPR 21
POLGEN 81
FIN 877

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

Komisijos dok. Nr.: COM(2025) 570 final/2

Dalykas: KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ TARYBAI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI
Dinamiškas ES biudžetas ateities prioritetams. 2028–2034 m. daugiametė finansinė programa

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 570 final/2.

Pridedama: COM(2025) 570 final/2

Briuselis, 2025 07 16
COM(2025) 570 final/2

Corrigendum

This document corrects COM(2025) 570 final of 16.7.2025

Concerns all the linguistic versions

It includes a number of technical corrections to tables and graphics

The text shall read as follows:

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ
TARYBAI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI**

**Dinamiškas ES biudžetas ateities prioritetams. 2028–2034 m. daugiametė finansinė
programa**

{SWD(2025) 570 final} - {SWD(2025) 571 final}

1. ĮVADAS

2028–2034 m. daugiamečių finansinė programa bus daug daugiau nei finansinis planas. Ja bus strategiškai išreikštas Sąjungos kolektyvinis politinis užmojis per ateinančią dešimtmetį įgyvendinti savo prioritetus ir pasaulinėje arenoje veikti tvirtai ir vieningai. ES biudžetas yra Sąjungos varomoji jėga – jis dar kartą patvirtino darą transformacinį poveikį kaip investicijų ir augimo skatinamoji jėga ir galinga Europos solidarumo išraiška. Vien per pastaruosius penkerius metus ES biudžetas padėjo gelbėti gyvybes ir apsaugoti pragyvenimo šaltinius per pandemiją, leido Sąjungai įveikti energijos ir tiekimo grandinės krizes ir sustiprino tvirtą Sąjungos paramą Ukrainai.

Atėjo laikas kurti nepriklausomesnę Europą, nes tam, kad užsitikrintų ilgalaikį saugumą ir klestėjimą, Sąjunga negali kliautis vien kitų pagalba. Rusijos agresijos karas prie Sąjungos sienų, platesnio masto geopolitinis nestabilumas ir pasaulinių prekybos santykių sutrikdymas buvo grėsmingas signalas Europai. Tai privertė mus iš naujo įvertinti savo strateginius prioritetus ir imtis skubių veiksmų, kad būtų sumažinta priklausomybė ir šalinamas neatsparumas daugybei grėsmių mūsų saugumui ir gyvenimo būdui. Todėl reikėjo naujai pažvelgti į konkurencingumą, saugumą, gynybą, migraciją, apsirūpinimo maistu saugumą, strateginį savarankiškumą ir mūsų pasirengimą būsimei Sąjungos plėtrai. Tai sustiprino mūsų išipareigojimą laikytis principų ir vertybių, vienijančių Europą ir paverčiančių Sąjungą stabilumo ir pažangos neramiame pasaulyje švyturiu.

Imdamiesi atsakomybės už savo bendrą ateitį, Sąjungai turime suteikti reikiamo dydžio ir struktūros biudžetą. Kad suteiktų galimybių dabartinės ir būsimų kartų europiečiams ir padėtų stokojuojantiems. Kad gintų mūsų strateginius interesus ir vertybes. Kad išnaudotų bendrosios rinkos potencialą ir panaudotų naujas technologijas augimui ir inovacijoms skatinti. Kad pasiektų klimato srities tikslus ir remtų įmonių, visų pirma smulkiojo verslo, ir piliečių perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Kad apsaugotų mūsų aplinką, išsaugotų mūsų gamtos išteklius, skatintų žiedžiškumą ir didintų Europos konkurencingumą ir atsparumą, įskaitant hidrologinį atsparumą. Kad užtikrintų mūsų kolektyvinį saugumą, atkurtų Europos konkurencinį pranašumą, stiprintų ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir valdytų demografinių tendencijų padarinius. Kad stiprintų ES išorės sienas, valdytų migraciją ir užtikrintų tinkamą Šengeno erdvės veikimą. Kad pasinaudotų istorine plėtos galimybe ir toliau stiprintų Sąjungą. Ir kad kurtų strategines pasaulines partnerystes, darančias Sąjungą stipria ir patikima veikėja pasaulinėje arenoje ir įtvirtinančias taisyklėmis grindžiamos tarptautinės prekybos principus.

Europa dabar privalo tvarkytis kitaip, ir ES biudžetas ne išimtis. Išaugusio geopolitinio ir ekonominio neapibrėžtumo laikais lūkesčiai, kad Sąjunga ras atsakymus, kaip spręsti įvairius kelioms kartoms svarbius uždavinius, didžiuliai. Poreikiai kaip niekad dideli ir ES biudžeto dydis turi atitikti didėjančią Sąjungos atsakomybę. Vis dėlto ištekliai yra riboti. Nacionalinių biudžetų galimybės ribotos ir naudojantis vien jais tarpvalstybinių uždavinių išspręsti neįmanoma. Bendrai pasiskolintos lėšos, kuriomis remiama priemonė „NextGenerationEU“, turės būti grąžintos per ateinančius kelerius metus. Vadinasi, kiekvieną ES biudžeto eurą turime panaudoti kuo geriau, kad investuotume į sritis, kuriose ES pridėtinė vertė yra didžiausia, ir pritrauktume privačiųjų ir viešųjų investicijų.

Sąjungai reikia platesnio užmojo, paprastesnio, lankstesnio ir strategiškesnio biudžeto. Tačiau svarbiausia – ES biudžetas turi duoti žadėtus rezultatus. Tai svarbiausia Komisijos

plataus masto viešų konsultacijų dėl būsimos daugiameinės finansinės programos¹, specialaus Europos piliečių forumo rekomendacijų² ir plataus masto informavimo veiksmų Europos, nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis žinia. Dabar įgytą patirtį reikia pritaikyti praktiškai ir suteikti Sąjungai šiuolaikišką ir sparčiai kintančiam pasauliui tinkantį biudžetą.

Patirtis rodo, kad lankstumas labai svarbus. Daugiameinė finansinė programa suteikia stabilumo ir nuspėjamumo, todėl ES biudžetas yra tokia galinga ilgalaikių investicijų varomoji jėga. Tačiau neapibrėžtame ir nepastoviam pasaulyje ES biudžetui reikalingas ir daug stipresnis struktūrinis pajėgumas prisitaikyti prie nenumatytų įvykių. Biudžeto atsakas į krizes ir kintančius poreikius pernelyg dažnai būdavo neplanuotas ir improvizuotas. Tai nėra patikimas ilgalaikės politikos pagrindas. Todėl Komisija siūlo lankstesnį biudžetą, geriau parengtą reaguoti ir į žinomus, ir į nežinomus įvykius. Europos Parlamento ir Tarybos vaidmuo valdant biudžetą visada užtikrins aukšto lygio politinę priežiūrą, skaidrumą ir demokratinę atskaitomybę.

Komisija deda precedento neturinčias pastangas, kad Europa taptų paprastesnė, ir šios pastangos turi apimti ES biudžetą. Viešos konsultacijos patvirtino, kad ES finansinės programos tapo pernelyg susiskaidžiusios, jos dubliuojasi, turi spragų ir joms taikomos skirtingos taisyklės. Tai kelia painiavą ir mažina programų prieinamumą, lankstumą ir poveikį. Komisija siūlo ES finansines programas racionalizuoti ir suderinti, kad būtų daug lengviau nustatyti finansavimo galimybes, išnaudoti sinergiją ir sukurti racionalų, skaidrų ir nuoseklų biudžetą visiems europiečiams.

Kitas ilgalaikis ES biudžetas suteikia galimybę dar kartą patvirtinti Europos įsipareigojimą siekti bendrų tikslų ir puoselėti bendras vertybes. Komisijos pasiūlymais siekiama užtikrinti, kad ES investicijos būtų grindžiamos mūsų politiniais prioritetais ir duotų geresnių rezultatų, nei valstybės narės galėtų pasiekti veikdamos pavieniui. Pasiūlymai grindžiami teisinės valstybės principo laikymusi ir atspindi tvirtą įsipareigojimą užtikrinti, kad ES lėšos būtų tinkamai leidžiamos ir atitiktų aukščiausius patikimo finansų valdymo standartus.

2028–2034 m. laikotarpiui Komisija siūlo plataus užmojo 1,98 trln. EUR biudžetą, atitinkantį 1,26 % ES BNP. Savo užmojus Sąjunga galės įgyvendinti, tik jei turės juos atitinkantį biudžetą. Šis biudžetas leis Sąjungai pasinaudoti priemonės „NextGenerationEU“ suteiktu postūmiu ir konkrečiai įvykdyti jai pavestas užduotis ir pareigas.

Esminė šio dokumentų rinkinio dalis – ES biudžeto finansavimo modernizavimas ir, nepaisant biudžeto padidinimo, tai leis teikti stabilius nacionalinius įnašus. Plataus užmojo į Europos prioritetus orientuotas biudžetas turėtų būti grindžiamas modernesne Europos lygmens pajamų sistema. Todėl Komisija siūlo didesnių naujų nuosavų išteklių dokumentų rinkinį, į kurį įtrauktas 2023 m. pasiūlymo dėl naujų nuosavų išteklių koregavimas ir papildomi potencialūs ištekliai. Iš jų gaunamos pajamos leis sudaryti užmojus atitinkantį ES biudžetą ir kartu vykdyti Sąjungos įsipareigojimus grąžinti pagal priemonę „NextGenerationEU“ pasiskolintas lėšas.

2028–2034 m. daugiameinė finansinė programa suteikia unikalią galimybę pertvarkyti mūsų ilgalaikį biudžetą ir jį pritaikyti prie nuolat kintančio pasaulio. ES biudžetas ir jo

¹ [Būsimas ilgalaikis ES biudžetas \(DFP\). ES finansavimo įgyvendinimas su valstybėmis narėmis ir regionais.](#)

² [Europos piliečių forumas naujo Europos biudžeto klausimais – Europos Komisija](#)

lėšomis remiama bendra politika yra mūsų Sąjungos struktūros dalis. Pagrindiniai principai ir tikslai, kurie nuo pat pradžių formavo ES biudžetą, nesikeis. Tačiau Sąjungai kylančių uždavinių mastas toks, kad nieko nekeisti negalime. Supaprastinę ES biudžetą ir jo programas, padarę juos lankstesnius ir strategiškai suderinę jų tikslus su šiandienos ir rytojais prioritetais, suteiksime Sąjungai šiuolaikišką biudžetą, kad ji galėtų apsaugoti Europos piliečius, padėti Europos įmonėms klestėti ir sustiprinti Europos socialinį modelį. Ir skatinti ES ir kitų šalių piliečius, tyrėjus ir įmones rinktis Europą.

Trumpai tariant, siekiame sukurti nepriklausomą Europą, gebančią formuoti savo likimą.

2. ES BIUDŽETAS: ES PRIORITETAU PAVERČIAMU VEIKSMU

Naujasis ES biudžetas bus **politika grindžiamas biudžetas**. Kitos kartos ES finansinės programos turi sudaryti nuoseklią visumą, kad naudojamos kartu į kitą lygį pakylėtų europinių bendradarbiavimą tokiose prioritetinėse srityse, kaip konkurencingumas, saugumas, priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas, tvarumas ir ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda. Pertvarkyto ES biudžeto programos yra parengtos taip, kad papildytų vienos kitas ir kad išteklių būtų sutelkiami Europos prioritetams Sąjungoje ir visame pasaulyje remti.

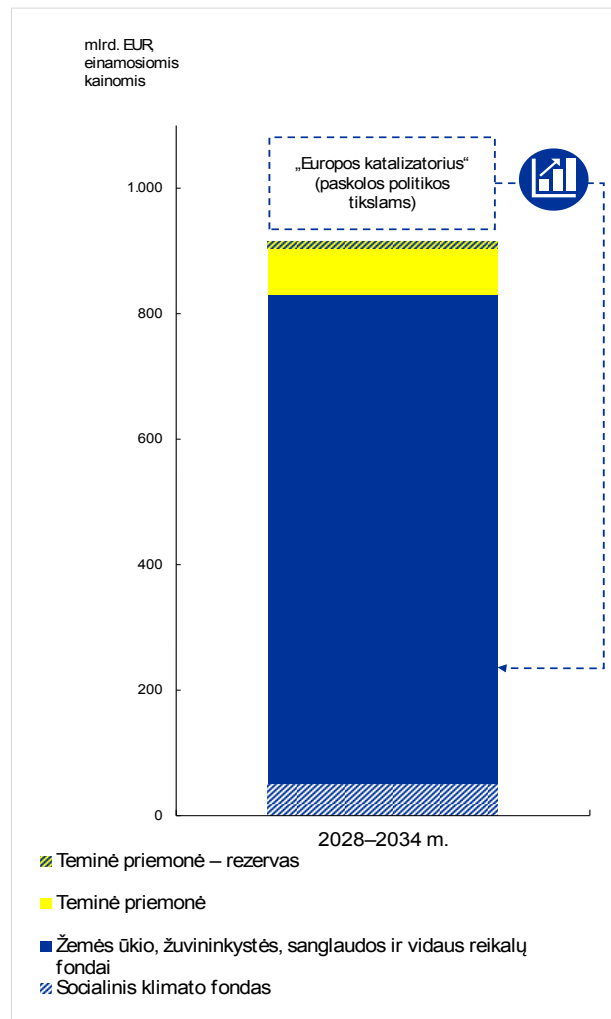
I. Klestėjimo, tvarumo ir saugumo didinimo veiksniai – nacionalinės ir regioninės partnerystės planais įgyvendinamos tikslinės investicijos ir reformos

Nacionalinės ir regioninės partnerystės planai sujungs ES fondus, kurių paramą įgyvendina valstybės narės ir regionai, į nuoseklų ir pritaikytą planavimo procesą, visiškai atitinkantį bendrus Sąjungos prioritetus. Jie maksimaliai padidins kiekvieno išleisto euro poveikį, suteiks daugiau lankstumo prisitaikyti prie regionų ir vietos poreikių ir supaprastins taisykles valstybėms narėms ir regionams.

Naujieji nacionalinės ir regioninės partnerystės investicijų ir reformų planai bus grindžiami išpūdinga Europos bendros politikos patirtimi ir užtikrins, kad ji taptų stipresnė ir veiksmingesnė. Partnerystės planai padidins dabartinių politikos sričių sinergiją remiant Europos prioritetus, stiprinant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Jie sustiprins ES veiksmus, kad būtų šalinamos vidaus rinkos kliūtys. Naudodami 865 mlrd. EUR finansinį paketą (įskaitant 50 mlrd. EUR iš Socialinio klimato fondo), planai užtikrins nuolatinę paramą modernizuotai Europos bendrai politikai.

2028–2034 m. nacionalinės ir regioninės partnerystės planų finansinis paketas

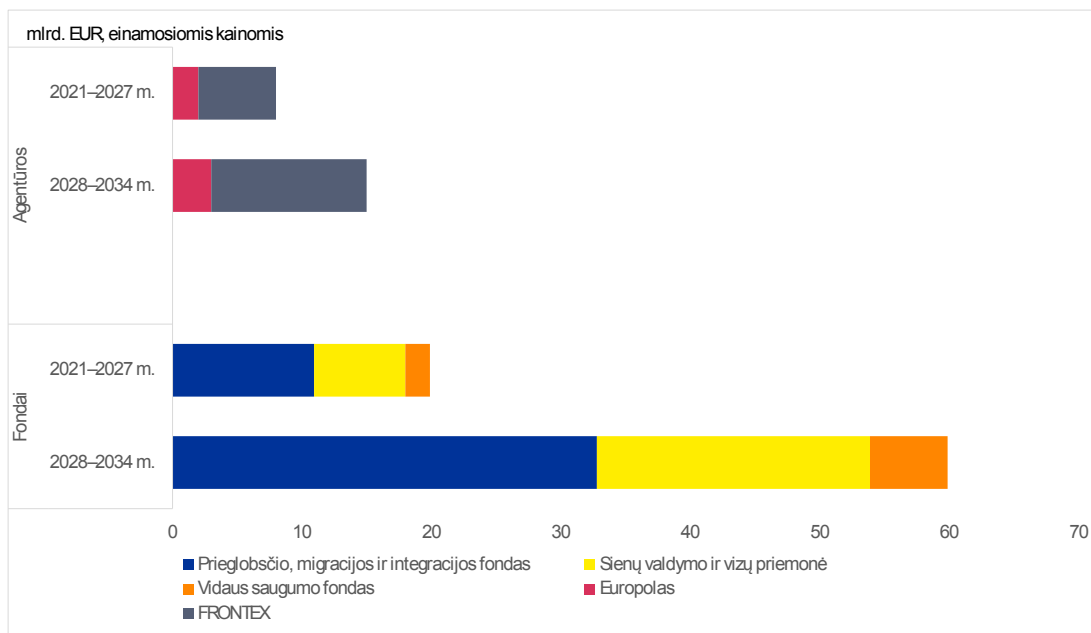
Partnerystės planai bus tvirtai susieti su Europos prioritetais, tačiau bus pritaikyti prie konkrečių valstybių narių ir regionų poreikių. Jais bus atliepiama į pagrindinius prioritetus ir uždavinius, taip pat ir nustatytus per Europos semestrą. Jie bus vykdomi ir kuriami bendradarbiaujant su nacionalinėmis ir regioninėmis valdžios institucijomis. Naujojoje įgyvendinimo sistemoje bus atsižvelgta į valstybių narių įvairovę, suteikiama joms lankstumo rengti nacionalinius, sektorinius ir, kai aktualu, regioninius ir teritorinius skyrius, kaip yra pagal dabartines taisykles, atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės konstitucinę struktūrą ir tradicijas. Jie teiks tikslinę paramą visose ES politikos srityse, kad būtų patenkinti tokie neatidėliotini poreikiai kaip iššūkiai, kylantys labiausiai Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą paveiktiems rytiniams pasienio regionams. Apskritai partnerystės planuose bus ne taip griežtai nustatyta, *kaip* pasiekti bendrus tikslus, bet bus griežčiau nustatyta, *kas* turi būti pasiekta, taip bus užtikrinamas visapusiškas subsidiarumo principo laikymasis.

Nacionalinės ir regioninės partnerystės planai sutelks 14 esamų fondų ir užtikrins jų nuoseklumą ir bendrą programavimą kartu atsižvelgiant į jų ypatumus. Tai supaprastins sudėtingus programavimo procesus, sutrumpins ilgas patvirtinimo procedūras ir sukurs naujų sinergijos galimybių.

- **Žemės ūkis ir kaimo vietovės išlieka prioritetas, didinantis ES strateginį savarankiškumą, apsirūpinimo maistu saugumą ir tvarumą.** Partnerystės suteikia galimybę vykdant bendrą žemės ūkio politiką pereiti prie paprastesnės, tikslingesnės ir paveikesnės politikos sistemos, rasti tinkamą paskatų, investicijų ir taisyklių pusiausvyrą. Ūkininkams ir toliau bus užtikrintas pajamų iš ES biudžeto paramos nuspėjamumas ir stabilumas ir kartu bus suteikta papildomų galimybių investuoti ir imtis bendrų veiksmų kaimo vietovėse. Valstybės narės galės pasiekti sinergiją, kad būtų galima geriau spręsti ūkininkams ir kaimo bendruomenėms kylančius uždavinius, suteikti galimybių jauniems ūkininkams ir skatinti kartų kaitą kartu užtikrinant apsirūpinimo maistu saugumą ilguoju laikotarpiu. ES aktyviau propaguos ES žemės ūkio produktus, kad sukurtų naujų rinkos galimybių. Didėjant neapibrėžtumui žemės ūkio rinkose, ES taikys vienybės saugos tinklą, kad rinkos sutrikimų laikais apsaugotų ūkininkus ir stabilizuotų rinkas.
- **Sanglaudos politika bus sustiprinta ir modernizuota daugiausia dėmesio skiriant regionams,** o ją vykdant toliau bus laikomasi pagrindinių partnerystės, daugiapakopio valdymo ir vietos poreikiais grindžiamų veiksmų principų. Ji bus vykdoma užtikrinant sinergiją su kitomis politikos sritimis, naudojantis didesniu tikslinių investicijų ir reformų poveikiu, o kartu toliau bus propaguojama darnesnė Europa ir užtikrinama, kad visi europiečiai, nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos, turėtų ekonominių galimybių, o jų gyvenimo kokybė būtų geresnė. Ji padės mažiau išsivysčiusiems regionams pasivyti labiau išsivysčiusius, o teisingos pertvarkos regionams – užtikrinti, kad niekas nebūtų paliktas nuošalyje. Ją vykdant daug dėmesio bus skiriama atokiausiems regionams, pripažįstant jų unikalius iššūkius ir potencialą.
- **Europa yra stipri tiek, kiek galių turi jos piliečiai, todėl šiuose planuose daugiausia dėmesio bus skiriama paramai žmonėms ir Europos socialiniam modeliui. Nacionalinės ir regioninės partnerystės planams bus taikomas 14 % su socialine politika susijęs tikslas, kad daug investicijų būtų skiriama Europos socialinių teisių ramsčiui įgyvendinti ir visose valstybėse narėse, regionuose ir sektoriuose būtų remiamas kokybiškas užimtumas, įgūdžiai, socialinė įtrauktis ir būstas.**
- **Partnerystės planais bus užtikrinta, kad ES parama migracijos, sienų valdymo ir saugumo uždaviniams spręsti būtų pritaikyta prie kiekvienos valstybės narės ir jos regionų poreikių.** Reformų ir investicijų sąsaja suteiks valstybėms narėms daugiau paskatų įgyvendinti Migracijos ir prieglobsčio paktą ir ES vidaus saugumo strategiją. ES priemone bus užtikrintas lankstus, bendras ES atsakas į neatidėliotinus poreikius ir naujus iššūkius.
- **Mūsų pakrančių bendruomenėms ir ekonomikai gyvybiškai svarbi išliks žuvininkystė.** Partnerystės padės glaudžiau susieti ES žuvininkystės ir vandenynų politiką, sanglaudą ir bendrą žemės ūkio politiką, kad mūsų žvejams būtų teikiama didesnė parama ir kartu padedama skatinti ekonominę veiklą, pavyzdžiui, akvakultūrą, turizmą ir laivybą, kurti darbo vietas ir gerinti pragyvenimo šaltinius pakrančių regionuose.

Nacionalinės ir regioninės partnerystės planai kartu su kitomis ES programomis padės Sąjungai toliau laikytis išpareigojimo iki 2050 m. sumažinti Europos priklausomybę nuo iškastinio kuro. Pagal planus remiamos investicijos ir reformos paskatins inovacijas, padidins atsparumą klimato kaitos poveikiui, pagerins junglumą ir padės Europai tapti energetiškai nepriklausomesnei. Jie padės įmonėms ir piliečiams visoje Sąjungoje įveikti perėjimo prie švarios ekonomikos iššūkius ir pasinaudoti galimybėmis ir drauge užtikrins, kad niekas nebūtų paliktas nuošalyje.

Migracijos ir sienų valdymo finansavimas 2028–2034 m. biudžete

Rezultatais grindžiamas įgyvendinimas kartu su vienos kitas papildančiomis investicijomis ir reformomis užtikrins didesnę poveikį ir ekonominį naudingumą. Lėšos bus išmokamos priklausomai nuo to, ar bus pasiektos investicijų ir reformų tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės, susietos su sutartais prioritetais. Tikimasi, kad tai padės greičiau ir veiksmingiau teikti finansavimą ir pasiekti rezultatus. Taigi taip dėmesys bus skiriamas tam, kam ir turi būti skiriamas – ES išlaidų rezultatams. Patikima audito ir kontrolės tvarka užtikrins, kad partnerystės planai būtų įgyvendinami laikantis aukščiausių patikimo finansų valdymo standartų.

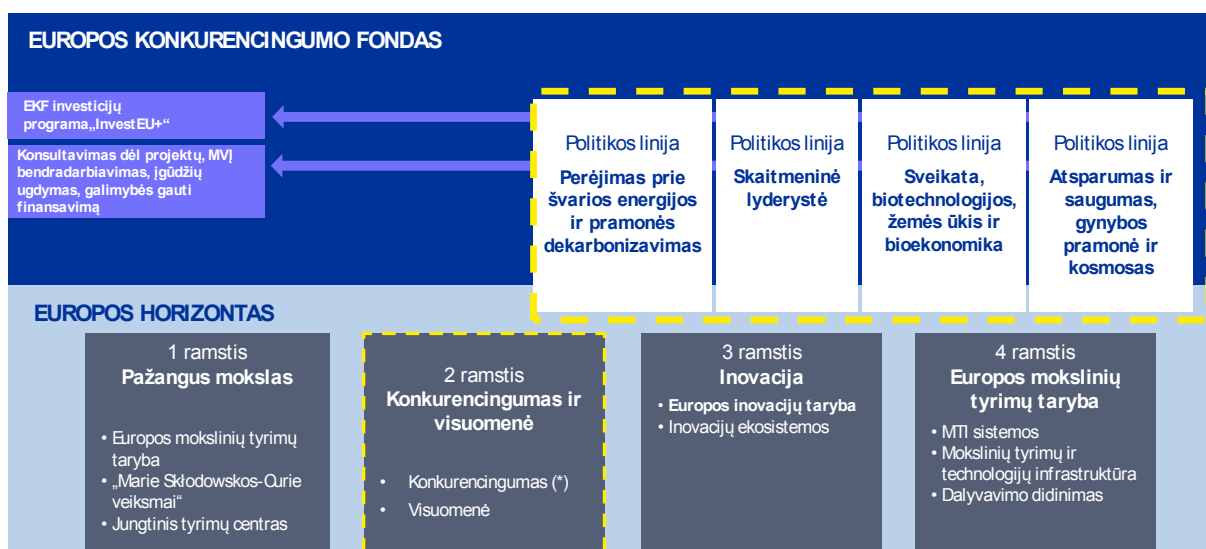
Dėl teisinės valstybės principų ir Pagrindinių teisių chartijos taikymo diskusijų negali būti. Visam ES biudžetui ir toliau bus taikomas Sąlygų reglamentas³ (žr. 5 skirsnį). Nacionalinės ir regioninės partnerystės planais bus sustiprintas teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos rekomendacijų ir finansinės paramos ryšys. Jei valstybė narė dėl nuolatinių teisinės valstybės principo arba Pagrindinių teisių chartijos pažeidimų neteks finansavimo, jį bus galima naudoti tiesioginio ar netiesioginio valdymo programoms, visų pirma toms, kuriomis prisidedama prie Europos demokratijos, pilietinės visuomenės, Sąjungos vertybių rėmimo ar kovos su korupcija.

³ 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo.

ES priemonė bus remiamas nacionalinio ir regioninio lygmens įgyvendinimas. Šia priemonė bus remiami veiksmai, kuriuos galima veiksmingiau įgyvendinti Sąjungos lygmeniu papildant valstybių narių ir regionų įgyvendinamus projektus. Čia priklauso Sąjungos išimtinės kompetencijos įgyvendinimas ES lygmeniu tokiose srityse, kaip jūrų biologinių išteklių išsaugojimas pagal bendrą žuvininkystės politiką, vandenynų politikos rėmimas, socialinių veiksnių skatinimas ir investicijos į socialinę infrastruktūrą ir socialinę ekonomiką, be kita ko, naudojant garantijų priemones, ir regionų ar miestų bendradarbiavimo skatinimas. Dėl sinergijos su kitomis politikos sritimis, kurioms taikomi partnerystės planai, pavyzdžiui, žemės ūkiu, priemonė taip pat padės reaguoti į gaivalines ir žmogaus sukeltas nelaimes. Jei nepakaktų nacionalinių ir regioninių asignavimų lankstumo priemonių, tolesnį atsaką į netikėtus įvykius ir nelaimes valstybėse narėse bus galima teikti iš nepaskirstytojo rezervo.

Naudodama specialią priemonę ES taip pat toliau teiks tvirtą paramą **Kipro turkų bendruomenei.**

II. Europos konkurencingumo didinimas. Europos konkurencingumo fondas ir programa „Europos horizontas“

(*) *Bendradarbiaujamieji moksliniai tyrimai ir inovacijos, derantys su Konkurencingumo fondo veikla*

Naujasis Europos konkurencingumo fondas, užtikrindamas veiklos sinergiją su programa „Europos horizontas“, teiks nenutrūkstamą paramą Europos novatoriams, vykdančioms veiklą įvairiose srityse: nuo mokslinių tyrimų iki diegimo, nuo idėjų iki veiklos pradžios ir plėtros. Jis teiks finansavimą, kad paremtų konkurencingumo kelrodį, ir padės Sąjungai įgyti konkurencinį pranašumą strateginiuose sektoriuose, be kita ko, sudarys sąlygas vykdyti didelės ES pridėtinės vertės daugiašalius ir tarpvalstybinius projektus. Taip jis didins klestėjimą ir skatins kurti aukštos kokybės darbo vietas.

Kitu ilgalaikiu ES biudžetu turi būti iš esmės pagerinta Europos parama konkurencingumui. Europa yra inovacijų, mokslo pažangos ir verslumo lopšys, palikęs pasaulinio lygio pramoninį pėdsaką. Tačiau Europos konkurencingumui ir ekonominiam saugumui trukdo kliūtys bendrajai rinkai, susiskaidžiusios kapitalo rinkos, nepakankama skaitmenizacija, nesąžininga tarptautinė konkurencija, didelės energijos kainos, įgūdžių ir

darbo jėgos trūkumas, menkos mokslinių tyrimų rezultatų galimybės tapti paklausiais rinkoje ir kliūtys projektams ir finansavimui sujungti.

Kaip pabrėžta M. Draghi⁴ ir E. Lettos⁵ pranešimuose ir ES konkurencingumo kelrodyje⁶, **Europa turi nuveikti daug daugiau, kad sudarytų sąlygas savo geriausiems projektams ir įmonėms klestėti ir plėsti veiklą.** Kaip nustatyta Švarios pramonės kurso plane, bus labai svarbu derinti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą ir ekonomikos augimą per įperkamas energijos kainas, paramą ES pagamintiems švariems produktams (pagal Pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo spartinimo aktą), kuriant kokybiškas darbo vietas ir didinant finansavimą, be kita ko, pasitelkiant pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo banką. Vienas iš pagrindinių tikslų taip pat turi būti Europos ekonominio saugumo didinimas – taip bus užtikrinta, kad vykstant geopolitiniams ir technologiniams pokyčiams pagrindiniai sektoriai išliktų atsparūs ir konkurencingi. ES taip pat turi teikti pirmenybę investicijoms į ateičiai labai svarbias pažangiausias technologijas, pavyzdžiui, kosmoso, dirbtinio intelekto ir kvantines technologijas. Kad išliktų konkurencinga, savarankiška ir saugi, Europa turi kurti pasaulinio lygio ir saugią skaitmeninę infrastruktūrą, pavyzdžiui, didelio pralaidumo tinklus ir dirbtinio intelekto gigafabrikus.

Europos konkurencingumo fondui, įskaitant programą „Europos horizontas“, iš viso skirtas 409 mlrd. EUR finansinis paketas, ir tai suteiks precedento neturintį postūmį ES biudžeto paramai moksliniams tyrimams, inovacijoms, plėtrai ir diegimui⁷.

Kad Europoje būtų paspartinta strateginių technologijų plėtra, gamyba ir diegimas, investicijų pajėgumus ES lygmeniu sutelks naujasis Europos konkurencingumo fondas. Jis taps pagrindine priemone Europos įmonių konkurencingumui didinti ir ES pramoninei bazei stiprinti, be kita ko, rems Europoje pagamintas technologijas, produktus ir paslaugas. Fondas, veikiantis pagal bendrą taisyklių sąvadą, pakeis dabartinę iš dalies sutampančių programų įvairovę ir labai supaprastins ir paspartins ES finansavimą, taip pat ir smulkiąjam verslui. Jis leis ES investuoti ten, kur tai svarbu, ir investuoti veiksmingai. Fondui bus taikomos supaprastintos ir paspartintos atrankos, vertinimo ir skyrimo procedūros, taip pat bus nustatyti supaprastinti ataskaitų teikimo reikalavimai ES lėšų gavėjams, taigi projektų rengėjai finansavimą gaus greičiau.

Atsižvelgdamas į M. Draghi pranešime pateiktą rekomendaciją, Europos konkurencingumo fondas daugiausia dėmesio skirs ES viešosioms gėrybėms. Fondo lėšomis bus remiamos ES konkurencingumui itin svarbios sritys: perėjimas prie švarios energijos ir dekarbonizavimas; skaitmeninė lyderystė; atsparumas ir saugumas, gynybos pramonė ir kosmosas; sveikata, biotechnologijos, žemės ūkis ir bioekonomika. Jis taip pat teiks konsultavimo paslaugas projektų rengėjams.

Labai svarbus Europos lygmens viešųjų investicijų, kaip privačiųjų investicijų katalizatoriaus, vaidmuo. Europos konkurencingumo fondas pasiūlys išsamų finansavimo priemonių rinkinį privačiosioms investicijoms pritraukti. Todėl kiekvienas atrinktas projektas turės galimybę naudotis tinkamiausios formos parama: dotacijomis arba paskolomis,

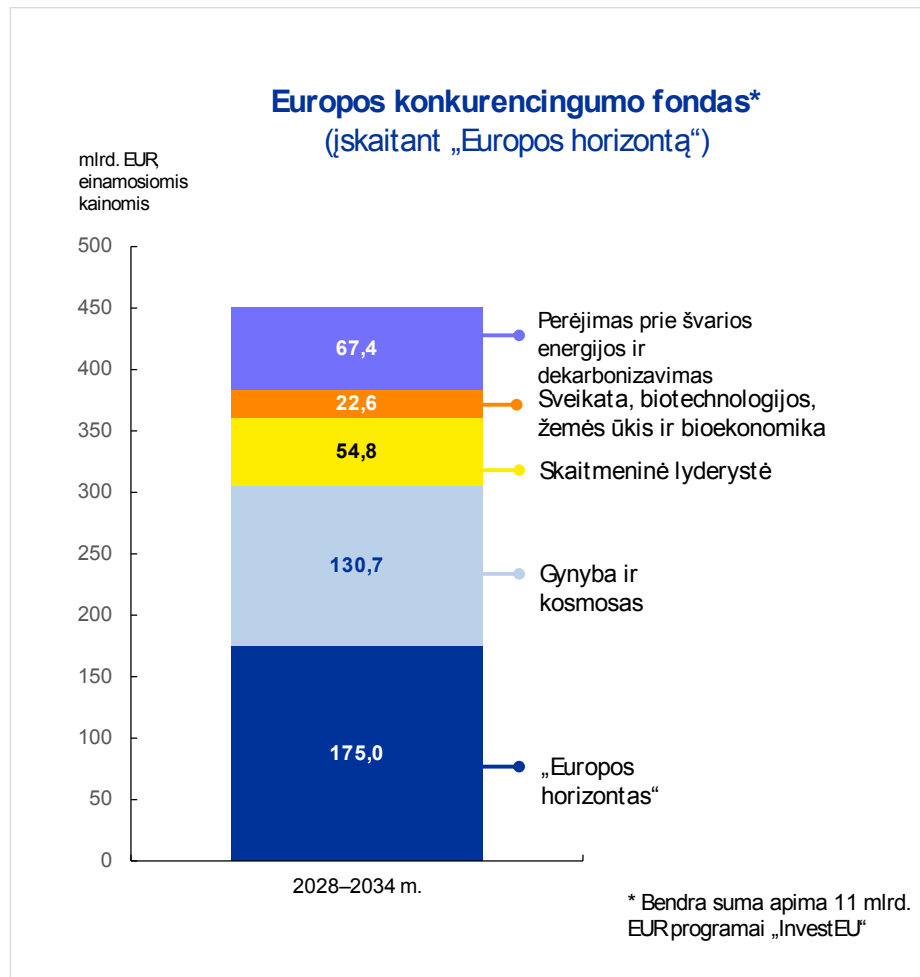
⁴ Draghi, M. (2024) „[A competitiveness strategy for Europe](#)“.

⁵ Letta, E. (2024) „[More than a market](#)“.

⁶ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES konkurencingumo kelrodis“, COM(2025) 30 *final*.

⁷ Pridėjus Inovacijų fondo paramą, Europos konkurencingumo fondo ir programos „Europos horizontas“ bendra suma sudaro 450,8 mlrd. EUR.

viešaisiais pirkimais arba finansinėmis priemonėmis, įskaitant investicijas į nuosavą kapitalą. Svarbiausia tai, kad dėl įrodyto programos „InvestEU“ pajėgumo, glaudžiai bendradarbiaujant su įgyvendinančiais partneriais – Europos investicijų banku ir kitais nacionaliniais skatinamojo finansavimo bankais, į ES prioritetinius sektorius bus pritraukta viešųjų ir privačiųjų investicijų. Fondo lėšomis taip pat bus remiami viešojo ir privatačiojo sektorių partnerystės projektai, įskaitant bendriems Europos interesams svarbius projektus.

Įgyvendinant pasaulinio garso mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“ ir toliau bus investuojama į novatoriškus fundamentinius ir bendradarbiaujamuosius mokslinius tyrimus, taip pat į perversmines inovacijas strateginėse srityse. Ji veiks kaip savarankiška programa, glaudžiai susijusi su Europos konkurencingumo fondu per integruotas darbo programas, skirtas bendradarbiaujamiesiems moksliniams tyrimams, ir bendrą taisyklių sąvadą. Naujoji programa „Europos horizontas“ bus supaprastinta ir sustiprinta, kad ES lėšos būtų leidžiamos greičiau ir strategiškiau – pagal aiškesnes taisykles ir pareiškėjams bei suinteresuotiesiems subjektams taikant skaidresnes procedūras. Vadovaujantis programoje įtvirtintu kompetencija grindžiamu požiūriu ir rengiant būsimas augimo ir technologinės lyderystės skatinimo priemones, bus remiami tarpsektoriniai fundamentinių mokslinių tyrimų veiksmai. Programa „Europos horizontas“ bus grindžiama keturiais ramsčiais: pažangiu mokslu, konkurencingumu ir visuomene, inovacijomis ir Europos mokslinių tyrimų erdve. Išplėsta Europos mokslinių tyrimų taryba skatins fundamentinį mokslą, bus sustiprinta Europos inovacijų tarybos teikiama parama startuoliams. Pagal Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programą bus finansuojama branduolinių

mokslinių tyrimų ir mokymo veikla ir bus prisidedama prie ITER branduolių sintezės projekto.

III. Europos gynybos sąjungos kūrimas

Naujajame ilgalaikiame ES biudžete į kitą lygmenį bus pakylėta Europos gynybos sąjunga – neatidėliotinas prioritetas didėjančių grėsmių ir neapibrėžtumo laikais. Iš Europos konkurencingumo fondo, įgyvendinant nacionalinės ir regioninės partnerystės planus, Europos infrastruktūros tinklų priemonę teikiamas finansavimas drauge su išorės finansavimu suteiks beprecedentę Europos pridėtinę vertę nacionalinėms gynybos išlaidoms.

Būsimas ES biudžetas turi suteikti naują postūmį kurti tikrą Europos gynybos sąjungą. Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą sugrąžino karą į Europos žemę, todėl dabartiniame ilgalaikiame ES biudžete buvo sustiprintas Sąjungos pajėgumas finansuoti gynybos parengtį. Priimtas naujas Šaudmenų gamybos rėmimo aktas, įvesta bendradarbiaujamojo gynybos srities viešojo pirkimo priemonė, taip pat sustiprinta Europos taikos priemonė.

Baltojoje knygoje dėl Europos gynybos parengties 2030 m. išdėstyta, ką Sąjunga gali padaryti, kad paremtų ir koordinuotų valstybių narių pastangas stiprinti gynybos pramoninę bazę ir bendrą ES gynybos parengtį. Pagal šią sistemą valstybės narės turės daugiau biudžeto veiksmų laisvės didinti gynybos išlaidas, be kita ko, teikiant papildomas paskolas, finansuojamas iš bendrai skolinamų lėšų (Europos saugumo veiksmų priemonė⁸). Tačiau to nepakanka. Kitas biudžetas turi pradėti naują strateginių investicijų į Europos gynybos pajėgumus ir parengtį, įskaitant bendrą Europos ypatingos svarbos gynybos pajėgumų kūrimą, erą. Ypač svarbu bus pirmiausia spręsti uždavinius, kylančius valstybėms narėms, kurioms konvencinių karinių grėsmių rizika yra didžiausia, įgyvendinant tokius bendrus projektus kaip Rytinės sienos skydas.

⁸ 2025 m. gegužės 27 d. Tarybos reglamentas (ES) 2025/1106, kuriuo nustatoma Europos saugumo veiksmų (SAFE) stiprinant Europos gynybos pramonę priemonė.

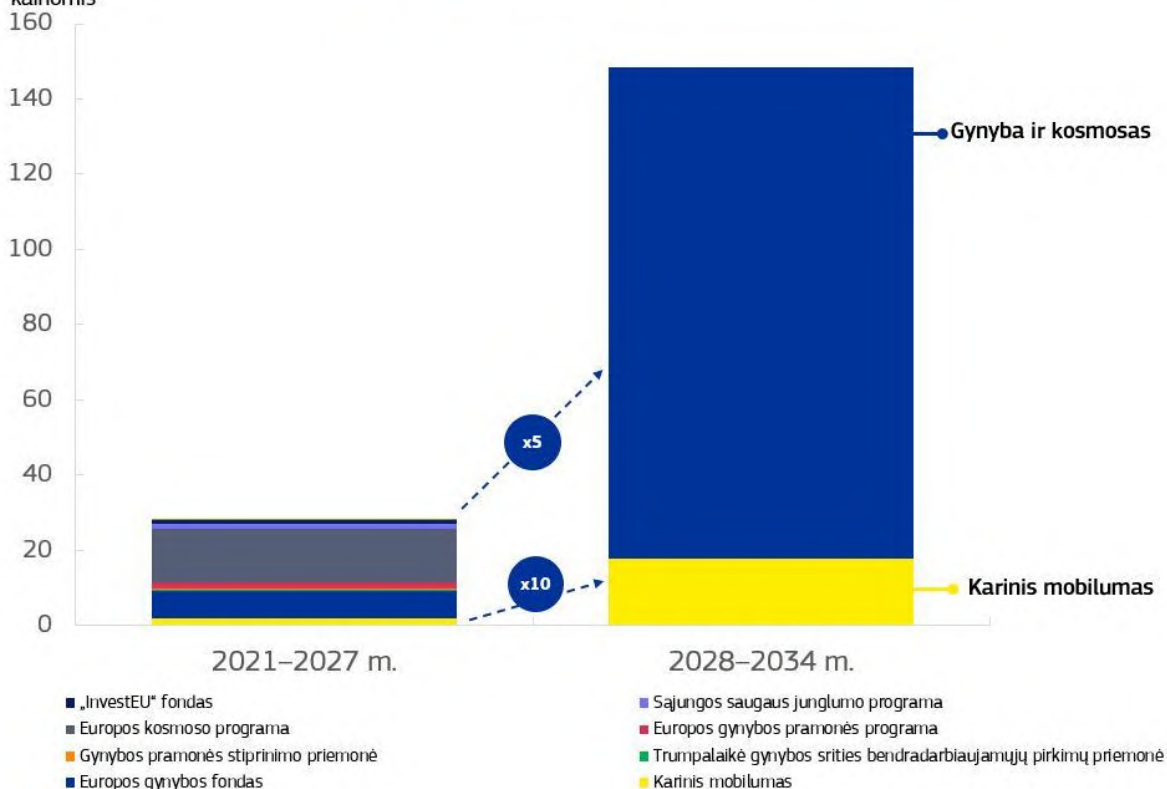
Europos konkurencingumo fondas teiks didelę paramą investicijoms į gynybą, saugumą ir kosmosą. Komisija siūlo gerokai padidinti finansavimą, palyginti su dabartinės finansinės programos finansavimu. Gerokai keičiamas ir požiūris, nes pagal vieną priemonę bus teikiama parama investicijoms visais etapais: nuo mokslinių tyrimų iki technologinės plėtros, gamybos ir diegimo, ir padedama mažinti bendrų gynybos projektų riziką. Taip, remiant dvejopo naudojimo taikomąsias programas ir kibernetinį saugumą, bus sustiprintas koordinavimas. ES toliau naujins savo kosmoso sistemas, visų pirma GALILEO, EGNOS, „Copernicus“ ir IRIS², ir kartu plėtos naujus pajėgumus, be kita ko, Žemės stebėjimo vyriausybinę paslaugą ir žemosios Žemės orbitos palydovų teikiamas padėties nustatymo, navigacijos ir laiko nustatymo paslaugas, kad spręstų su dvejopu naudojimu susijusius uždavinius.

Gynybos ir kosmoso finansavimo įtraukimas į Europos konkurencingumo fondą turi keletą pranašumų. Pirma, taip paramos gavėjams užtikrinamos nuoseklios taisyklės ir sudaromos palankesnės sąlygos gauti finansavimą. Antra, taip išnaudojama paramos gynybos pramonei ir kosmoso pramonei sinergija, nes šios sritys teikia kryžmaveikos galimybių ir kartu užtikrinama nuolatinė ir tvirta parama ES investicijoms į Europos kosmoso infrastruktūrą ir svarbius kosmoso įrenginius. Trečia, tai suteikia galimybę naudotis visapusišku Europos konkurencingumo fondo teikiamu priemonių rinkiniu ir laikytis labiau pritaikyto požiūrio.

Valstybės narės ir regionai taip pat galės remti Sąjungos investicijas ir reformas Sąjungos gynybos pajėgumų ir saugumo projektų srityje finansavimu pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus, laikydamiesi ES prioritetų ir naudodamiesi sinergija su ES lygmeniu finansavimu. Tokiomis priemonėmis bus prisidedama prie Europos gynybos ir saugumo technologinės ir pramoninės bazės konkurencingumo ir remiamas Sąjungos pasirengimas, grėsmių nustatymas ir reagavimas į krizes, be kita ko, stiprinant kibernetinį saugumą ir užtikrinant ypatingos svarbos infrastruktūros atsparumą. Valstybės narės pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus taip pat galės finansuoti nacionalines transeuropinių transporto tinklų dalis, nacionalinius energijos perdavimo ir skirstomuosius tinklus ir bendriems Europos interesams svarbius projektus (įskaitant gynybos srities projektus).

mlrd. EUR,
einamosiomis
kainomis
160

Gynyba, kosmosas ir karinis mobilumas

Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą parodė, kaip svarbu investuoti į karinį mobilumą, siekiant užtikrinti, kad valstybių karių pajėgos galėtų greitai ir pakankamu mastu reaguoti į krizes, kylančias prie ES išorės sienų ir už jų. Todėl sustiprinta Europos infrastruktūros tinklų priemonė padės daugiau dėmesio skirti karinio mobilumo koridoriams ir kuo labiau padidinti sinergiją su kitomis investicijomis į transporto tinklą. Investicijomis bus remiamas karinių pajėgų ir įrangos transportavimas geležinkeliais, keliais, per oro uostus, jūrų uostus, vidaus vandenų keliais ir per daugiarašio transporto terminalus.

Europos taikos priemonė toliau bus naudojama kaip į biudžetą neįtraukta priemonė, kuria prisidedama prie Sąjungos pastangų išsaugoti taiką, užkirsti kelią konfliktams ir stiprinti tarptautinį saugumą. Iš šios priemonės lėšų bus finansuojami veiksmai, dėl kurių sprendimą priėmė Taryba pagal du ramsčius: karinių operacijų ir misijų bendrų išlaidų ir paramos priemonių⁹. Atsižvelgiant į sparčiai kintančią geopolitinę aplinką, naudojantis šia priemone kitos finansinės programos įgyvendinimo laikotarpiu turėtų būti galima toliau remti partnerius visame pasaulyje, įskaitant Ukrainą, ir ji sustiprinama iki 30,5 mlrd. EUR.

⁹ Pagal Tarybos sprendimą (BUSP) 2021/509.

IV. Europos bendrosios rinkos stiprinimas

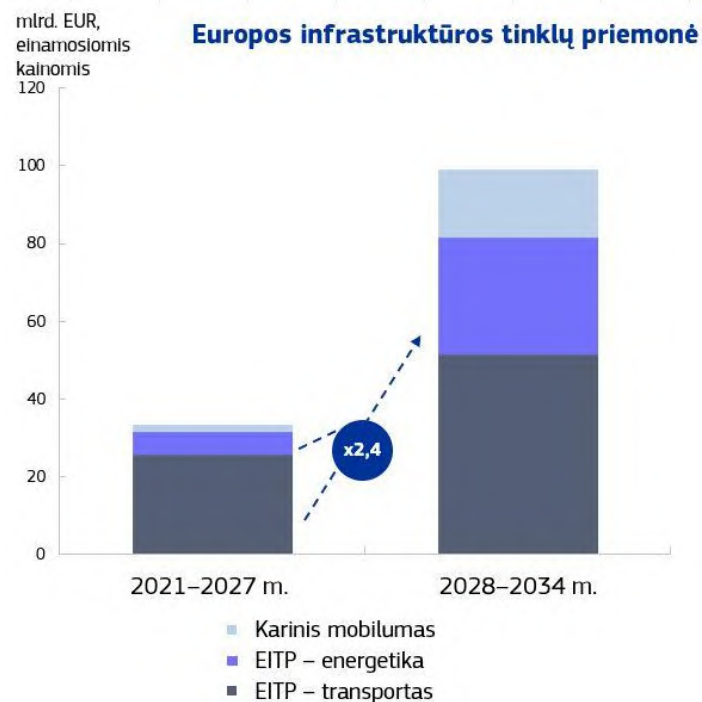
Bendroji rinka yra vienas iš ryškiausių Sąjungos laimėjimų. Tačiau naujausia bendrosios rinkos strategija¹⁰ dar kartą parodė, kad bendroji rinka toli gražu nebaigta kurti. ES biudžeto investicijų pridėtinė vertė yra didžiausia, kai jos padeda šalinti kliūtis ir kurti sąsajas. Atsižvelgiant į tai ir parengtas naujasis ES biudžetas.

ES biudžetu visada remiama Europos bendrosios rinkos plėtra ir gilinimas. Tai daroma įgyvendinant bendrą politiką, pavyzdžiui, sanglaudos politiką ir bendrą žemės ūkio politiką. Tai taip pat daroma investuojant į fizinę infrastruktūrą, paverčiančią transeuropinius tinklus realybe, ir vykdant investicijas į administracinę infrastruktūrą, kuriomis sudaromos bendrosios rinkos sėkmės sąlygos.

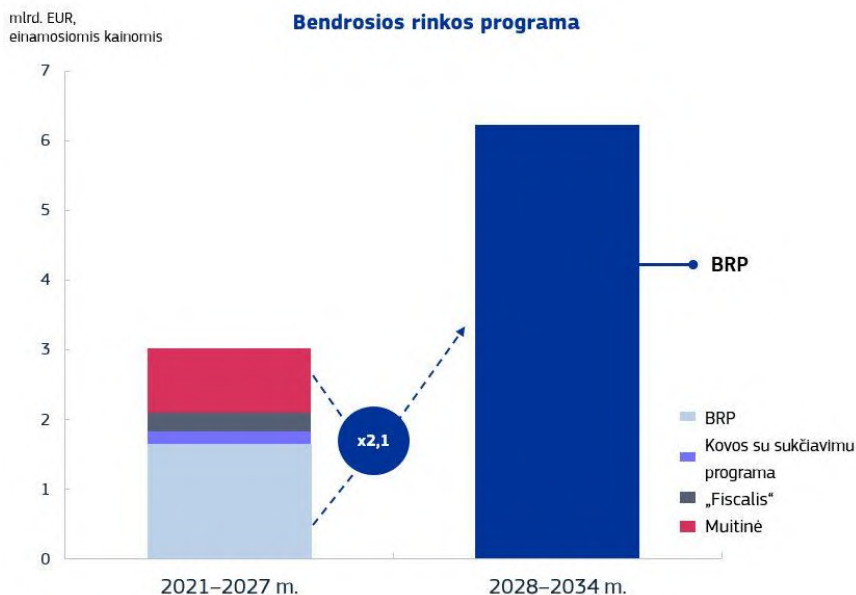
Iš naujosios Europos infrastruktūros tinklų priemonės lėšų bus finansuojamas transeuropinių tinklų užbaigimas ir remiamas ES perėjimas prie švarios energijos ir transporto. Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą ir poreikis atsisieti nuo Rusijos iškastinio kuro pabrėžė, kokia gyvybiškai svarbi yra tikra energetikos sąjunga ir gerai integruoti ES infrastruktūros tinklai. Tačiau tokios svarbios infrastruktūros, kaip tarpvalstybinės geležinkelių jungtys ir jungiamosios linijos, pažanga buvo pernelyg lėta. Priemone bus suteiktas naujas postūmis šiems svarbioms investicijoms į Europos atsparumą ir saugumą, be kita ko, remiami projektai, vykdomi mažiausiai sujungtose Sąjungos dalyse, pavyzdžiui, salose ir atokiausiuose regionuose. Bus investuojama į tarpvalstybines jungiamąsias linijas ir tinklus, tarpvalstybines transporto jungtis, jūrinius tinklus, atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir kaupimo bei alternatyviųjų degalų infrastruktūrą ir taip palaikomi Sąjungos klimato srities užmojai. Iš šios priemonės lėšų bus finansuojami dvejopo naudojimo civilinio

¹⁰ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Bendroji rinka – Europos vidaus rinka neapibrėžtame pasaulyje“, COM(2025) 500.

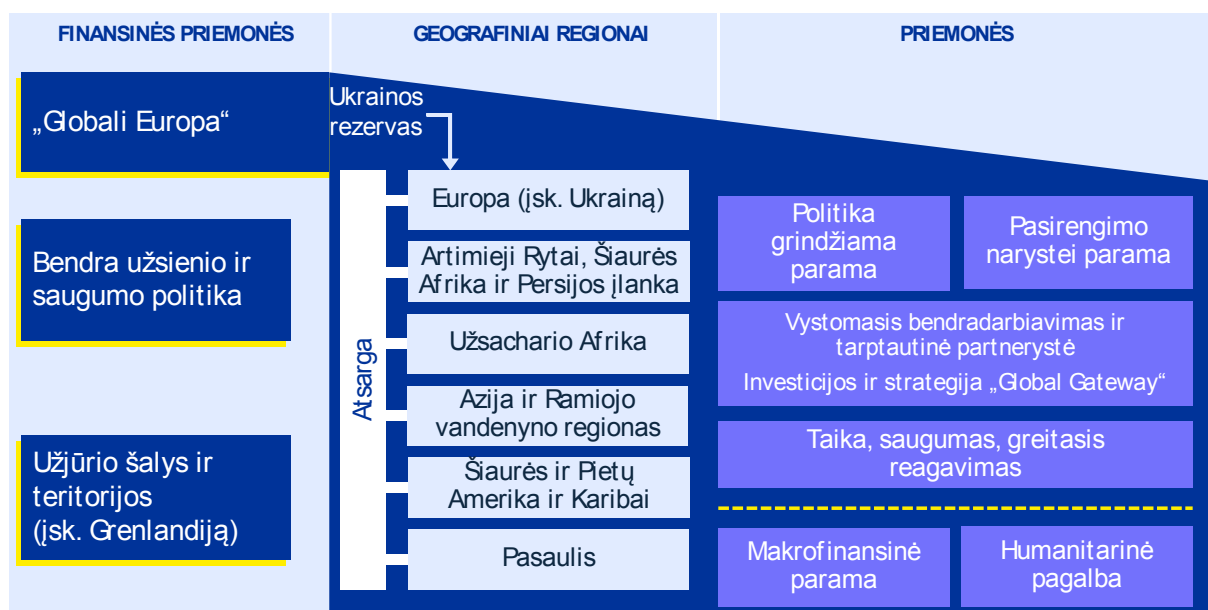
ir karinio transporto projektai, kad visoje ES būtų užtikrintas sklandus **karinis mobilumas** – būtina stipresnės ir geriau pasirengusios Europos gynybos sąjungos sąlyga.

Naujojoje Bendrosios rinkos programoje bus sutelktos iš ES biudžeto remiamos priemonės, kad būtų šalinamos tarpvalstybinės ir teritorinės kliūtys ir skatinamas nacionalinių administracijų bendradarbiavimas. Programa padės užtikrinti ES bendrosios rinkos teisės aktų ir konkurencijos politikos vykdymą, standartizavimo priemonių taikymą, vartotojų apsaugą ir statistikos institucijų bendradarbiavimą aukštos kokybės statistikos srityje, kad būtų paremtas visų Sąjungos politikos sričių formavimas, stebėseną ir vertinimą. Be to, ji panaikins likusį ES finansavimo šioje srityje susiskaidymą, kad būtų remiamas nacionalinių administracijų bendradarbiavimas ir mažinama administracinė našta muitinių, apmokestinimo ir kovos su sukčiavimu srityse – visa tai labai svarbu veiksmingam bendrosios rinkos veikimui. Ji taip pat padės įgyvendinti priimsimą ES muitinės reformą ir santaupų ir investicijų sąjungą.

V. Stipri Europa neapibrėžtame pasaulyje: priemonė „Globali Europa“

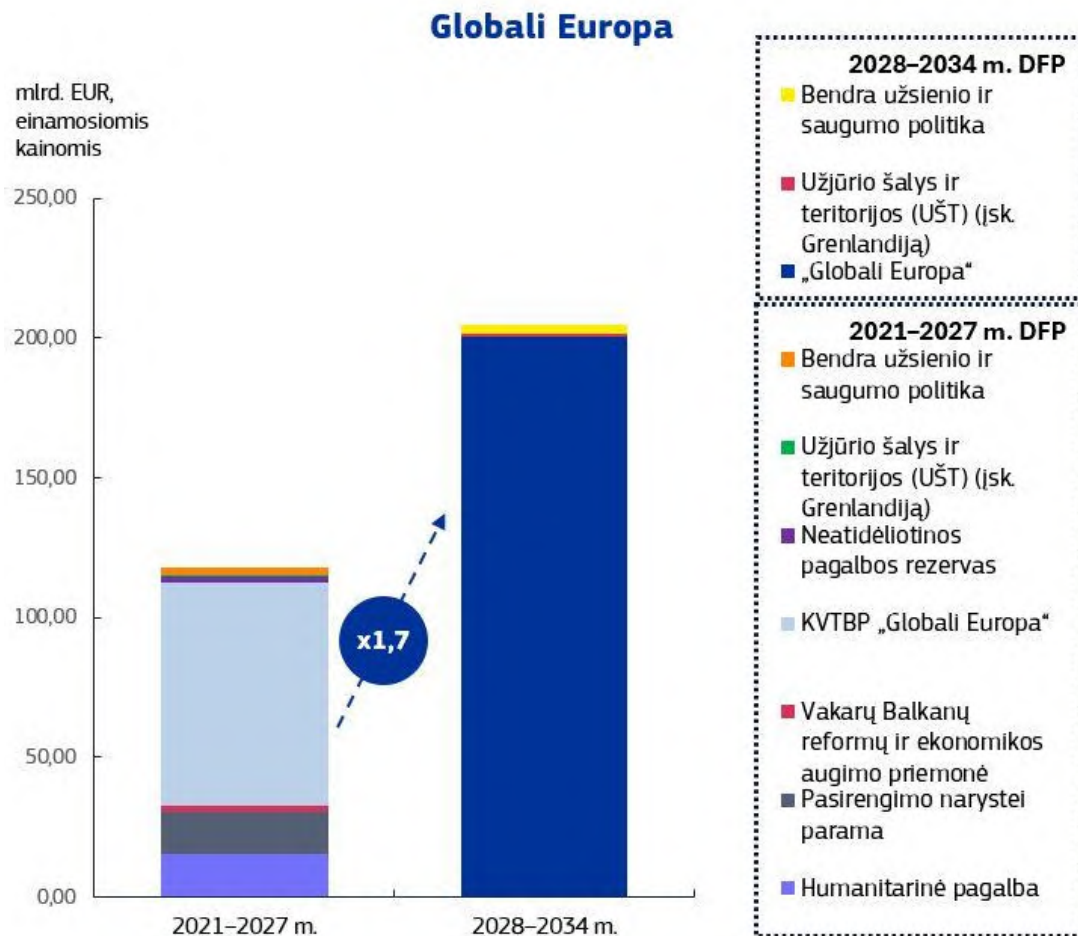

„Globali Europa“ ES lėšas strategiškiau nukreips į pagrindinius prioritetus, pritaikant paramą prie atitinkamų Europos partnerių poreikių ir Sąjungos interesų ir lanksčiai prisitaikant prie kintančių vietinių, regioninių ir pasaulinių sąlygų. Ji teiks tvirtą paramą šalims kandidatėms kelyje į Europą ir skatins stabilumą artimiausioje Sąjungos kaimynystėje. „Globalia Europa“ bus tęsiama tvirta Sąjungos parama Ukrainai ir remiamas Sąjungos atsakas į tokius iššūkius kaip konfliktai Artimuosiuose Rytuose ir jų padarinių šalinimas.

Pasaulinė politinė ir ekonominė aplinka tampa vis nepastovesnė ir nenuspėjamesnė. Pasaulyje tebevyksta ir kyla naujų konfliktų, konkuruojama nesąžiningai, o tarptautinių subjektų ekonominė ir geopolitinė pozicija tampa kategoriškesnė. Didelių iššūkių ES ir jos

partneriams visame pasaulyje toliau kelia ir kiti veiksniai, pavyzdžiui, klimato kaita, migracijos spaudimas ir grėsmės saugumui.

Atsižvelgdama į tai, ES kitoje finansinėje programoje turi pertvarkyti ir sustiprinti savo išorės veiksmų finansavimą. ES išorės veiksmai turi būti labiau orientuoti į mūsų partnerius ir turi patenkinti neatidėliotinus poreikius vietoje. Programa turėtų paremti Sąjungos strateginius interesus pasaulinėje arenoje: nukreipti lėšas į pagrindinius politinius prioritetus ir lanksčiai prisitaikyti prie kintančių aplinkybių. Šio veiksmo pagrindas bus 200 mlrd. EUR sustiprinta priemonė „Globali Europa“. Iš šios sumos maždaug 25 mlrd. EUR turėtų būti skirta humanitarinei pagalbai.

Įgyvendinant naująją „Globalią Europą“ iš kito ilgalaikio biudžeto teikiamas ES išorės veiksmų finansavimas bus optimizuotas, konsoliduotas ir racionalizuotas. Kad Sąjungos partneriams būtų užtikrintas nuspėjamumas, kiekvienam makroregionui bus skirtas orientacinis finansinis asignavimas, o kartu bus suteikta galimybė lanksčiai perskirstyti lėšas tarp paketų ir sutelkti bendrą nepaskirstytąjį rezervą naujiems poreikiams ir naujiems prioritetams patenkinti. Vienas iš „Globalios Europos“ ramsčių taip pat bus pasaulinis ramstis, skirtas veiksams, kurių aprėptis iš esmės yra pasaulinė, pavyzdžiui, iniciatyvoms, finansuojamoms per tokias tarptautines organizacijas kaip Jungtinės Tautos, taip pat tokiems klausimams, kaip kova su terorizmu, visuotinė sveikata, kibernetinis saugumas, užsienio vykdomas manipuliavimas informacija ir kišimasis ir tarptautinis klimato ir vandenynų valdymas. Be to, tam tikrų veiksmų, susijusių su krizių, taikos ir užsienio politikos poreikiais ir skirtų konkreitiems geografiniams tikslams, finansavimas bus vykdomas pasitelkiant tikslinius geografinius regionus ir atsižvelgiant į pasaulinį aspektą.

Visas išorės veiksmų politikos priemones bus galima panaudoti tam, kad ES parama būtų tikslingai skiriama kiekvienam makroregionui. „Globali Europa“ apims daugiametes bendradarbiavimo su partneriais programas, taip pat neprogramuojamo pobūdžio veiksmus, pavyzdžiui, humanitarinės pagalbos¹¹ ir krizių, taikos ir užsienio politikos poreikius. Be to, iš jos lėšų bus teikiama parama, grindžiama politikos, įskaitant reformas ir investicijas, sąlygomis. „Globali Europa“ suteiks galimybę ES taikyti tinkamą politikos priemonių, skirtų kuo veiksmingiau reaguoti į kintančius užsienio politikos tikslus ir konkrečius ES partnerių poreikius, derinį.

Siekdama veiksmingesnio ir tikslingesnio išorės veiksmų finansavimo, ES pasiūlys visapusiškus abiem pusėms naudingus partnerystės priemonių rinkinius. Partnerystės priemonių rinkiniai bus pritaikyti partneriams ar regionams, jie sutelks tinkamas politikos priemones, kad būtų kuo labiau padidintas ES poveikis vietoje, atsižvelgiama į ES strateginius interesus ir padidintas ES išorės veiksmų matomumas ir supratimas apie juos. Tai paspartins įgyvendinimą **naujos Europos ekonominės užsienio politikos**, kuri užtikrins geresnį derėjimą su ES vidaus prioritetais, pavyzdžiui, ekonominiu saugumu, prekyba ir konkurencingumu, energetiniu saugumu ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu, apsirūpinimo maistu saugumu, migracijos valdymu, transporto jungtimis, klimato ir aplinkos apsauga, atsinaujinančiosios energijos gamyba, patikimų pardavėjų siūlomu junglumu ir prieiga prie svarbiausių žaliavų.

Plėtra – politinė ir geostrateginė būtinybė. Nuo didžiausios ES istorijoje plėtros bangos praėjo dvidešimt metų, o plėtra ir toliau yra svarbi investicija į ilgalaikį Europos saugumą, taiką, stabilumą ir tvarų klestėjimą. Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą parodė Europos integracijos svarbą ir poreikį kurti didesnę ir stipresnę Sąjungą pasauliniams uždaviniams spręsti. Sąjunga yra tvirtai įsipareigojusi padėti šalims kandidatėms ir potencialioms šalims kandidatėms pasiręsti narystei, visapusiškai laikydamosi nuopelnais grindžiamo proceso ir būdama tvirtai įsitikinusi, kad jų ateitis yra Europos Sąjungoje. Iš „Globalios Europos“ lėšų šalims kandidatėms ir potencialioms šalims kandidatėms bus teikiama svarbi finansinė ir politika grindžiama parama, kad joms būtų lengviau žengti šiuo keliu.

ES palaikys Ukrainą tiek, kiek reikės. Ukraina galės kliautis ES parama, reikalinga tiek vykstant jos stojimo į ES procesui, tiek ilgalaikiam šalies atstatymui. Ši parama apims paskolas, finansuojamas ES bendrai skolinantis ir užtikrintas ES biudžeto manevringumo marža. Parama Ukrainai bus įgyvendinama pagal „Globalios Europos“ geografinį ramstį ir, atsižvelgiant į poreikių mastą ir neapibrėžtumą, bus teikiama iš specialaus rezervo viršijant biudžeto viršutines ribas.

„Globalią Europą“ papildys kitų rūšių ES išorės veiksmai, kurie dėl teisinių priežasčių turi būti finansuojami pagal atskiras programas. Iš kito ilgalaikio ES biudžeto bus didinama parama užjūrio šalims ir teritorijoms¹² ir toliau finansuojami bendros užsienio ir saugumo politikos veiksmai.

¹¹ 1996 m. birželio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1257/96 dėl humanitarinės pagalbos.

¹² 2021 m. spalio 5 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/1764 dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos Sąjungos asociacijos, įskaitant Europos Sąjungos ir Grenlandijos bei Danijos Karalystės santykius, (Sprendimas dėl užjūrio asociacijos, įskaitant Grenlandiją) (OL L 355, 2021 10 7, p. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>). 2021/1764

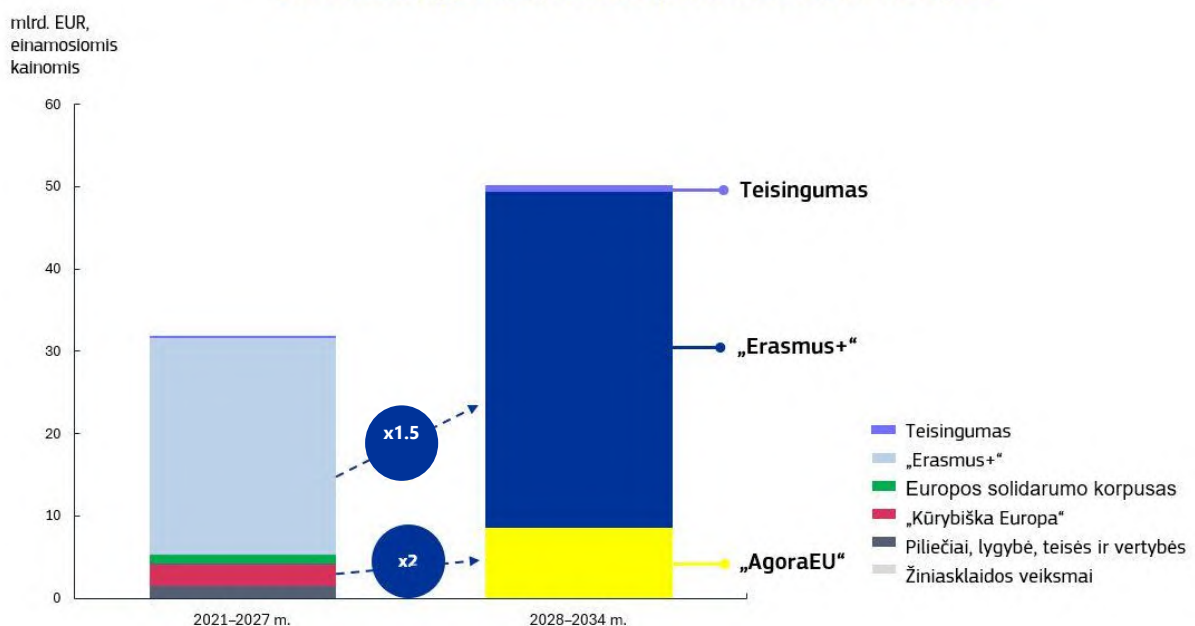
VI. Investavimas į švietimą, demokratiją ir Europos vertybes

Naujas ilgalaikis ES biudžetas bus biudžetas visiems europiečiams. Jis padidins investicijas į švietimą ir įgūdžius, kad padėtų ES studentams ir darbuotojams pasinaudoti galimybėmis Europos rinkoje. Jo lėšomis toliau bus propaguojama turtinga Europos kultūrų įvairovė, demokratinės vertybės ir laisvės. Jis bus glaudžiai susietas su pagarba teisėms ir vertybėms, kuriomis grindžiama mūsų Sąjunga.

Švietimo, kultūros, žiniasklaidos ir demokratiškos vertybių rėmimas yra investicija į mūsų bendrą ateitį. Ypač svarbi šios paramos priemonė yra ES biudžetas ir jo programos. ES biudžetas padeda plėtoti tarpvalstybinį bendradarbiavimą įgūdžių ugdymo srityje, puoselėti ir stiprinti ES pilietybės ir tarpusavio supratimo jausmą propaguojant ES vertybes, remiant demokratijos ir visuomenės atsparumą, kultūrinius mainus, finansinį raštingumą ir patikimą informacinę erdvę.

Švietimas, įgūdžiai, kultūra, žiniasklaida ir vertybės

Kaip ir dera vienai ryškiausių ES programų, bus sustiprinta programa „Erasmus+“, apimanti programą „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpusą. Pagal programą

„Erasmus+“ toliau bus remiamas aukštos kokybės švietimas ir mokymas ir skatinamas jaunimo mobilumas mokymosi tikslais, kad būtų ugdomi įgūdžiai ir gimtų bendra patirtis. Investicijomis į **jaunimą, savanorišką veiklą ir sportą** programa „Erasmus+“ padės kurti stipresnę ir susietesnę visuomenę, skatins pilietinį ir demokratinį aktyvumą ir visais lygmenimis prisidės prie socialinės sanglaudos. Nacionalinės ir regioninės partnerystės planai taip pat užtikrins tvirtą paramą reformoms ir investicijoms, padėsiančioms ugdyti įgūdžius ir plėtoti susijusią socialinę infrastruktūrą, visapusiškai prisiderinus prie konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų.

Nauja programa „AgoraEU“ bus remiami tvirtos demokratijos ramsčiai: kultūra, žiniasklaida ir pilietinė visuomenė. ES kultūros, kūrybos, audiovizualinis ir žiniasklaidos sektoriai yra svarbus ES ekonomikos ir visuomenės ramstis. Audiovizualinis sektorius susiduria su didele užsienio konkurencija ir iššūkiais dėl išaugusio platformų vaidmens. Grėsmę Europos projektui ir demokratijai naujienų žiniasklaidos srityje kelia žiniasklaidos pliuralizmo mažėjimas ir dezinformacija. Europai taip pat kyla demokratinio dalyvavimo, lygybės, kultūrų įvairovės ir grėsmių meninei laisvei iššūkių. Siekiant atsverti šias tendencijas, svarbus vaidmuo tenka gerai apgalvotai didesnei Europos lygmens finansinei paramai. Kultūrų ir kalbų įvairovė, mūsų kultūros paveldas ir mus jungiančios lygybės ir demokratijos vertybės formuoja europinę tapatybę ir bus toliau remiamos kito ilgalaikio biudžeto lėšomis. Paramą kultūrai, žiniasklaidai ir pilietinei visuomenei sutelkus į „AgoraEU“, paramos gavėjams taps paprasčiausiai gauti finansavimą, nes bus suvienodintos taisyklės ir finansavimo tvarka.

Kurti veiksmingą, įtraukią ir atsparią Europos teisingumo erdvę padės Teisingumo programa. Ji taip pat remis teisingumo sistemų ES lygmens skaitmenizaciją.

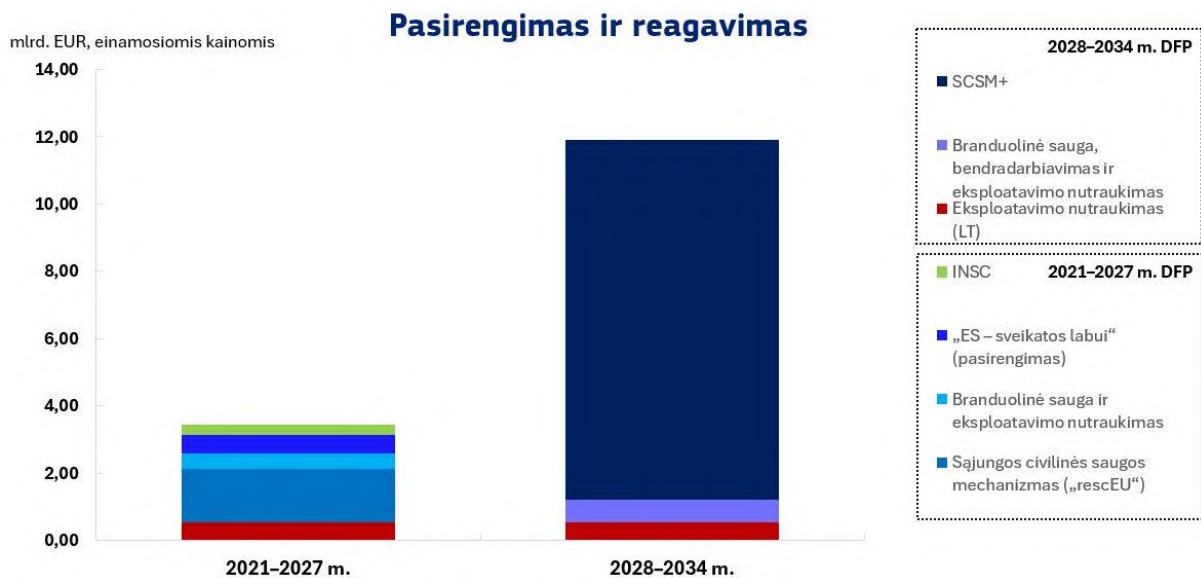
VII. Žmonių apsauga ir parengties bei atsparumo didinimas

Naujas ilgalaikis ES biudžetas suteiks priemonių įgyvendinti ES pasirengimo krizėms strategiją ir strategiją „ProtectEU“^{13,14}. Pastarojo meto nelaimės ir krizės, įskaitant pandemiją, karą Ukrainoje ir energetikos krizes, ir daugybė grėsmių saugumui parodė, kad parengtį stiprinantys ir vidaus saugumą ginantys suderinti ES ir valstybių narių veiksmai turi pridėtinę vertę. Būsimo ilgalaikio ES biudžeto lėšomis stiprinami ES prevencijos, parengties ir reagavimo pajėgumai ir investuojama į saugią ir saugomą Europą.

S. Niinistö pranešime¹⁵ akcentuotos gausios Sąjungai kylančios grėsmės ir pateikta konkrečių rekomendacijų, kaip užkirsti kelią didelėms krizėms, paveikiančioms visą ES arba kai kurioms jos valstybės nariams, ir į jas reaguoti. Būsime ilgalaikiame biudžete bus atsižvelgta į visus krizių valdymo aspektus: prevenciją, parengtį, reagavimą, atkūrimą ir ES pasirengimo priemonių rinkinio modernizavimą, teikiant didelę finansinę ES biudžeto paramą.

Naujas Sąjungos civilinės saugos mechanizmas ir Sąjungos parama pasirengimui ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimui į jas išnaudos ES civilinės saugos veiksmų ir pasirengimo ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimo į jas sinergiją. Būsimoje finansinėje programoje, kurioje įdiegtas integruotosios parengties principas, Komisija šios srities finansavimą siūlo padidinti penkis kartus – iki 10,7 mlrd. EUR. Sąjungos civilinės saugos mechanizmas užtikrins, kad visuose aktualiuose sektoriuose ir regionuose būtų ES lygmeniu formuojami ir išlaikomi reagavimo pajėgumai, įskaitant atsargas, ir taip papildys nacionalines pastangas. Iš esmės sustiprintas Sąjungos civilinės saugos mechanizmas kartu su parama pasirengimui ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimui užtikrins geresnį tarpsektorinį koordinavimą ir padės išvengti pajėgumų trūkumo per ekstremaliosias situacijas, kylančias, pavyzdžiui, dėl klimato kaitos, permainingos saugumo (taip pat ir ypatingos svarbos infrastruktūros saugumo) aplinkos ir visuotinės sveikatos padėties pokyčių.

¹³ Bendras komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl ES pasirengimo krizėms strategijos, JOIN(2025) 130 *final*.

¹⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „„ProtectEU“ – Europos vidaus saugumo strategija“, COM(2025) 148 *final*.

¹⁵ Niinistö, S. (2024) [Safer together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness](#).

Į būsimos finansinės programos struktūrą bus įtrauktas integruotosios parengties tikslas. Bus ne tik Sąjungos civilinės saugos mechanizmo teikiamas centrinis ES pajėgumas – nacionalinės ir regioninės partnerystės planai padės vykdyti investicijas ir reformas, kuriomis siekiama valstybių narių ir regionų lygmenimis stiprinti krizių prevenciją, atsparumą klimato kaitai ir parengtį. ES priemonės lėšomis, papildant nacionalinius finansinius asignavimus arba tiesiogiai finansuojant ES lygmens veiksmus, bus finansuojamas reagavimas į nelaimes ir netikėtus įvykius. Europos konkurencingumo fondo lėšomis bus sustiprinta pagrindinius sektorius, technologijas ir infrastruktūrą apimanti ES parengtis ir su jais susijęs strateginis savarankiškumas. Fondas padės kurti pramonės pajėgumus ir pažangiausias technologijas (pvz., programos „Copernicus“ krizių valdymo priemonės, IRIS² paramos krizinėje situacijoje priemonės, sveikatos srities inovacijas ir gamybą) ir prisidės prie ES atsparumo didinimo, be kita ko, investuodamas į ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugą. Veiksmams trečiojoje šalyse bus skirtas kompleksinis priemonių rinkinys „Globali Europa“.

Visų mūsų laisvių pagrindas yra saugumas. ES valstybių narių pajėgumas užtikrinti savo piliečių saugumą priklauso nuo bendro, europinio požiūrio į mūsų vidaus saugumo gynimą. Naujas ilgalaikis ES biudžetas padės Europai tesėti tvirtą pažadą užtikrinti taiką ir stabilumą. Strategijoje „ProtectEU“ ES įsipareigojo visiems savo piliečiams suteikti saugesnę ir labiau saugomą Europą.

Būsimas ilgalaikis biudžetas suteiks pamatą saugesnės ir labiau saugomos Europos įsipareigojimui: jo lėšomis bus remiamas ypatingos svarbos infrastruktūros objektų atsparumas, sudaromos sąlygos valstybių narių skubiosios pagalbos tarnyboms bendradarbiauti reaguojant į grėsmes ES vidaus saugumui, modernizuojamos dalijimosi informacija ir bendradarbiavimo sistemos ir gerinamas bendras reagavimas į sunkius nusikaltimus, įskaitant terorizmą ir organizuotą nusikalstamumą. Naujas ilgalaikis ES biudžetas per priemonę „Globali Europa“ taip pat sudarys sąlygas Sąjungos vidaus saugumo tikslais glaudžiau bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis.

Sąjunga toliau teiks paramą branduolinei saugai. Be kita ko, ji remis tarptautinį bendradarbiavimą branduolinės saugos srityje, taip pat branduolinės veiklos Lietuvoje ir pačios ES branduolinių įrenginių eksploatavimo nutraukimą. Numatoma, kad ES įnašas į branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimą Bulgarijoje ir Slovakijoje bus išmokėtas iki 2027 m. ES biudžeto finansavimas padės remti darbuotojų ir plačiosios visuomenės sveikatą, branduolinę saugą ir užkirsti kelią aplinkos būklės blogėjimui.

VIII. Modernus ir veiksmingas Europos viešasis administravimas

2013–2017 m. darbuotojų skaičius sumažintas 5 proc., paskui ilgą laiką buvo stabilus, todėl sutaupyta daug administracinių išlaidų, tačiau Komisijoje susidarė didelis pajėgumų trūkumas ir kilo rizika veiklos tęstinumui. Dėl sparčiai kintančios ekonominės ir pasaulinės aplinkos atsirado poreikis veikti naujose politikos srityse ir Komisijai pavesta naujų iniciatyvų ir užduočių, kurioms reikia papildomų išteklių. Naujosioms užduotims įgyvendinti Komisijai reikalingas tinkamas tinkamo profilio darbuotojų skaičius. Dar tai reiškia, kad Komisija turi būti pajėgi pritraukti gambiausius ir pagerinti geografinę savo darbuotojų pusiausvyrą.

Atlikdama 2021–2027 m. finansinės programos laikotarpio vidurio peržiūrą¹⁶, Komisija įvertino dėl naujų užduočių atsiradusius visų ES institucijų poreikius ir kibernetinio saugumo ekspertinių žinių poreikį. Nuo tada, kai buvo pateiktas laikotarpio vidurio peržiūros pasiūlymas, priimta kitų teisėkūros iniciatyvų, bet atitinkamai padidinti darbuotojų skaičių nenumatyta. Kitoms ES institucijoms taip pat kilo naujų iššūkių, susijusių, be kita ko, su saugumu, dirbtiniu intelektu ir naujais reguliavimo įpareigojimais, dėl to jų pajėgumas pasiekė ribą. Ši spraga didelė ir kibernetinio saugumo srityje, nes išaugo išpuolių skaičius ir mastas.

Todėl siūloma į administracinę išlaidų kategoriją įskaičiuoti darbuotojų skaičiaus padidinimą 2 500 etatų pirmaisiais trejais naujojo laikotarpio metais, atitinkantį nustatytus poreikius ir galimus pokyčius iki 2027 m., laikantis pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. Palaiapsniui per pirmuosius būsimo laikotarpio metus padidindama skaičių Komisija įgytų išteklių, kurių reikia norint užtikrinti tinkamą dabartinių programų įgyvendinimą ir užbaigimą, paspartinti naujos kartos programų įsibėgėjimą ir parengti Sąjungą būsimums plėtroms. Žvelgiant į ateitį tikimasi, kad dėl siūlomo supaprastinimo ir programų skaičiaus mažėjimo padidės veiksmingumas, todėl bus lengviau atlikti naujas užduotis, kurių gali atsirasti būsimo ilgalaikio biudžeto laikotarpiu. Tai kartu su Komisijos organizacijos ir veiklos plataus masto peržiūra turėtų suteikti institucijai galimybę iškart imtis ateities iššūkių, turint optimalią personalo struktūrą ir veiklai reikalingą lankstumą.

Su darbo užmokesčiu nesusijusias išlaidas būsimos finansinės programos laikotarpiu toliau įmanoma kasmet didinti 2 proc., jei atskaitos taškas atspindės realius poreikius. Kelios institucijos artimiausiais metais planuoja didelius statybos darbus. Reikalingos tinkamos investicijos į IT, įskaitant kibernetinį saugumą, kurios galiausiai padės racionalizuoti būsimas išlaidas. Pagaliau Europos išorės veiksmų tarnyba turi būti pajėgi užtikrinti delegacijų saugumą. Būsimume ilgalaikiame biudžete turi būti atsižvelgiama į kainų pokyčius, kurie labiausiai paveikia pastovias išlaidas ir kitus teisinius įsipareigojimus, neapibrėžtumą (žr. 3 skirsnį).

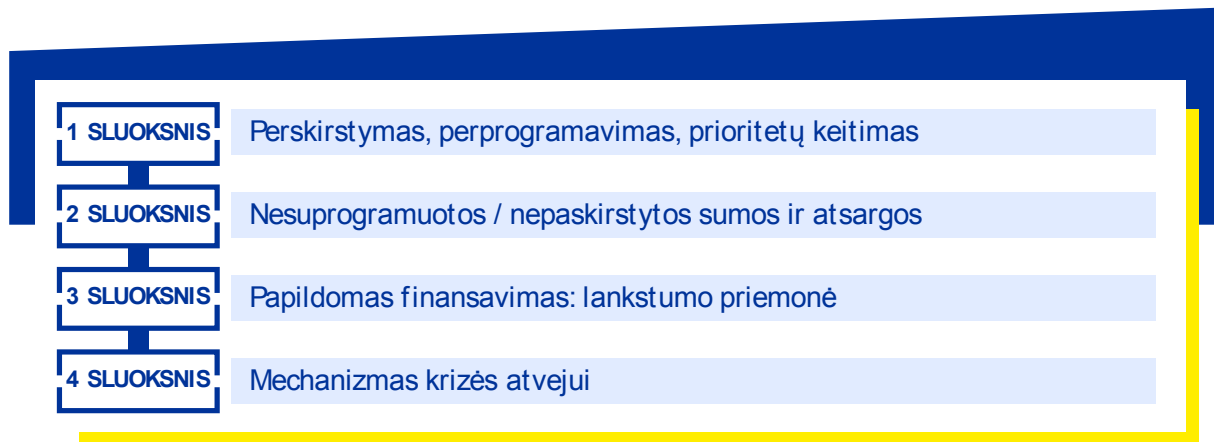
3. PASLANKESNIS ES BIUDŽETAS

Būsimas ilgalaikis ES biudžetas bus lankstesnis, jis bus ir stabilus bei nuspėjamas, o dėl savo struktūros galės būti pritaikytas prie kintančių poreikių ir prioritetų. Šis biudžetas turi būti tinkamas ne tik 2028 m. sausio 1 d., bet ir visą jo vykdymo laikotarpį iki 2034 m. ir vėliau: jis turi būti tinkamas ateičiai.

Lankstumas bus esminis būsimo ilgalaikio biudžeto bruožas. Jis yra labai svarbus siekiant, kad ES biudžetas būtų parengtas ateities iššūkiams, operatyvus ir aktualus visą įgyvendinimo laikotarpį. Būsimume ilgalaikiame biudžete reikia geresnės investicijų nuspėjamumo ir lankstumo pusiausvyros, kad būtų galima koreguoti išlaidų kryptį ir atliepti nenumatytus poreikius ir krizes. Investicijų, kurias naudos gavėjai, projektų rengėjai ir valdymo institucijos sieja su ilgalaikiu planavimu, kaip antai didelių investicijų į energetiką, transportą, mokslinius tyrimus ir inovacijas, nuspėjamumas bus visada užtikrintas. Kartu sumažinus išlaidų kategorijų ir programų skaičių taps lengviau perskirstyti išteklius, kurie nėra iš anksto

¹⁶ SWD(2023) 336 *final*.

suplanuoti programose ir tarp jų. Atsirasi daugiau galimybių perkelti išteklius iš vienos ES biudžeto programų kryptių ar linijų į kitas. Be to, bus sustiprintos specialios lankstumo priemonės.

Būsimos finansinės programos struktūra bus paprastesnė: mažės programų, didės neprogramuotų sumų dalis, taip pat atsirasi mechanizmai ir numatytieji rezervai, leidžiantys geriau, greičiau ir su mažiau trikdžių reaguoti į kintančius poreikius. Sumažinus biudžetui būdingą nelankstumą taps lengviau perskirstyti lėšas programose ir tarp jų, o kartu bus išlaikytos stabilios sąlygos ilgalaikėms investicijoms. Reagavimas į nelaimės bus racionalizuotas: dabartinės priemonės bus integruotos į programas taip, kad nebūtų viršytos finansinės programos viršutinės ribos, t. y. kaip rezervai ir atsargos, ir bus supaprastintos finansavimo perskirstymo procedūros. Viršutinės ribos viršijančios specialios priemonės bus racionalizuotos, o parama naujiems arba nenumatytiems poreikiams bus teikiama naudojantis lankstumo priemone, jei nebus kitų lankstumo galimybių. Lankstumo priemonę, be nustatytos metinės sumos, sudarys sumos, lygiavertės praėjusiais metais panaikintų įsipareigojimų sumoms, taip pat į praėjusių metų biudžetą įtrauktos grynosios baudos¹⁷.

Pastaraisiais metais taip pat paaiškėjo, kad didelės krizės, sunkumai ir grėsmės yra dažnesni, skaudesni ir gilesni. Esamos biudžeto struktūros nelankstumas varžė Sąjungos atsaką į tokias krizes. Tai parodė, kaip svarbu struktūriškai aprūpinti Sąjungą tinkamomis lankstomis priemonėmis, kad ji galėtų reaguoti į tokias krizes.

Bus sukurtas naujas laikinas nepaprastasis mechanizmas, kuris leis reaguoti į didelių krizių, didelių sunkumų ar rimtų grėsmių, darančių poveikį Sąjungai ar jos valstybėms narėms, padarinius. Taikant šią nepaprastąją krizių priemonę, valstybėms narėms bus skiriamos ES skolintomis lėšomis garantuotos paskolos, tačiau tik ateinančio ilgalaikio biudžeto laikotarpiu, jei kiltų didelė krizė. Sprendimą taikyti šią tikslinę nepaprastąją reagavimo į krizes priemonę priims Taryba, gavusi Europos Parlamento pritarimą ir atsižvelgdama į krizės ypatumus ir poreikius. Taryba leis Komisijai skolintis kapitalo rinkose paskolų valstybėms narėms sumą, jei to reikės ir priklausomai nuo aplinkybių. Kitas ilgalaikis biudžetas turi būti parengtas taip, kad kilus didelei krizei būtų galima reaguoti greitai ir efektyviai. Įgyvendinant šią reagavimo į krizes priemonę bus užtikrinta institucinė pusiausvyra, be kita ko, bus laiku ir tinkamai įtrauktas Europos Parlamentas.

¹⁷ Komisija laiku pasiūlys iš dalies pakeisti Finansinių reglamentą, kad 48 straipsnio 2 dalyje nustatytas neigiamų pajamų traktavimas būtų toliau taikomas po 2027 m.

Naujas politinio valdymo mechanizmas užtikrins tvirtą tarpinstitucinį lankščių išteklių paskirstymo valdymą. Lankstumas bus grindžiamas patikimu valdymu ir skaidriu procesu, o ES programų investavimo prioritetus nustatys Europos Parlamentas ir Taryba. Biudžetui įgijus daugiau lankstumo, ES institucijoms reikės nustatyti pagrindinius finansuotinus prioritetus, kuriais remiantis tuomet bus vykdoma metinė biudžeto procedūra. Taikant valdymo mechanizmą ES biudžetas bus labiau suderintas su Sąjungos prioritetais ir turės galimybę lanksčiau reaguoti į sparčiai kintančią tikrovę. Mechanizmas bus taikomas atsižvelgiant į integruotą strateginį pranešimą, grindžiamą esamais sektoriniais procesais ir ataskaitomis, kaip antai Europos semestru, naująja Konkurencingumo koordinavimo priemone, Energetikos sąjungos būklės ataskaita, nacionaliniais energetikos ir klimato srities veiksmų planais, aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra ir Bendrosios rinkos ir konkurencingumo ataskaita. Pagal pagrindines politikos sritis suskirstytoje ataskaitoje bus nurodyti ES lygmens prioritetai, dėl kurių turi kalbėtis ir susitarti Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija.

Biudžeto pajėgumas neturėtų priklausyti nuo netikėtų infliacinių sukrėtimų. Pastaraisiais metais didelė infliacija labai pakenkė ES biudžeto perkamajai galiai¹⁸. Dėl to sumažėjo regionų valdžios institucijoms, ūkininkams ar tyrėjams skirtas biudžetas. Komisija siūlo, kad kito ilgalaikio biudžeto viršutinės ribos ir toliau būtų grindžiamos 2 proc. fiksuotu defliatoriumi, kai ES infliacija yra 1–3 proc. Kai faktinė infliacija yra mažesnė nei 1 proc. arba didesnė nei 3 proc., bus atliekamas koregavimas pagal faktinę infliaciją, užtikrinant, kad nederamai nenukentėtų ES biudžeto pajėgumas duoti naudos.

Nors lankstumas leidžia prisitaikyti prie kintančių aplinkybių, naudos gavėjų ir valstybių narių finansiniam planavimui būtinas nuspėjamumas. Dėl keleto Komisijos pasiūlymų elementų, pirmiausia viršutinės ribas viršijančių priemonių mažinimo ir racionalizavimo, kitas ilgalaikis biudžetas bus labiau nuspėjamas. Priemonės „NextGenerationEU“ skolos grąžinimas bus labiau nuspėjamas nei dabartiniu laikotarpiu, nes nebus naujos grynosios obligacijų emisijos. Likusį su refinansavimo operacijomis susijusį kintamumą visiškai padengs fiksuotas metinis „NextGenerationEU“ skolos grąžinimo paketas, apimantis tiek palūkanas, tiek pagrindinę sumą.

4. PAPRASTESNIS PAVEIKESNIS ES BIUDŽETAS

ES biudžetas parengtas visų pirma atsižvelgiant į jo galutinius lėšų gavėjus. Supaprastinus ir suderinus galimybių gauti ES finansavimą taisykles ir procesus, sumažėja našta ES lėšų gavėjams ir naudos gavėjams, ypač smulkiajam verslui. Kai taisyklės ir audito tvarka bus paprastesnės, projektų rengėjai galės sutelkti dėmesį į siekiamus rezultatus.

Naudos gavėjams bus lengviau gauti ES lėšų. Pasinaudojant Finansavimo ir konkursų portalo ir STEP portalo patirtimi, informacija apie finansavimo galimybes bus sutelkta viename portale, suteiksiančiame vienintelę supaprastintą prieigą prie informacijos ES projektų rengėjams. Bus racionalizuotos konsultavimo ir verslo paramos paslaugos. Dėl to rasti aktualią informaciją apie finansavimo galimybes bus galima greičiau.

Būsimos finansinės programos struktūra bus paprastesnė, sumažės programų skaičius, todėl palengvės administracinė našta. Dėl to sumažės dubliavimasis, maksimaliai išsaugos

¹⁸ Tai pabrėžė Europos Audito Rūmai savo [metinėse ataskaitose dėl 2022 finansinių metų ES biudžeto vykdymo ir dėl 2022 finansiniais metais iš 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų \(EPF\) finansuojamos veiklos](#).

sinergija ir masto ekonomija, biudžetas taps aiškesnis tiek piliečiams, tiek suinteresuotiesiems subjektams. Be to, sukūrus stabilias pasidalijamąjį, tiesioginį ir netiesioginį valdymą reglamentuojančias sistemas, palengvės administracinė našta. Nustačius reikalavimą rengti nacionalinės ir regioninės partnerystės planus, gerokai sumažės programavimo dokumentų, palyginti su šiuo metu išaugusiu daugelio fondų numatytu planų ir darbo programų skaičiumi, taigi bus lengviau nacionalinėms ir regioninėms administracijoms.

Siekiant didesnio poveikio, naujajame ilgalaikiame ES biudžete bus daug kliaujamasi rezultatais grindžiamu finansavimu. Taip dėmesys bus sutelktas į svarbiausia – užtikrinti, kad investicijos duotų norimus rezultatus. Rezultatais grindžiamas finansavimas, kai lėšos gali būti išmokėtos užbaigus tarpinius etapus, užtikrins, kad ES lėšos greičiau pasiektų realiąją ekonomiką. Plačiau taikant supaprastintą išlaidų apmokėjimą ir su išlaidomis nesusijusį finansavimą, gerokai sumažės ataskaitų teikimo prievolės lėšų gavėjams, nes daugiausia dėmesio bus skiriama projektų rezultatų, o ne išlaidų patikroms ir kontrolei.

Plačiau naudojant finansines priemones ir biudžeto garantijas padidės svarto poveikis ir ES biudžetas galės atlikti svaresnį vaidmenį mažinant privačiųjų investicijų riziką ir pritraukiant institucinių investuotojų finansavimą. Įvairioms politikos sritims ir programoms vis labiau svarbūs privačiojo sektoriaus partneriai ir privačiojo sektoriaus investicijos. Todėl biudžeto garantijos, finansinės priemonės ir derinimo operacijos (jungiančios grąžintiną paramą su dotacijų komponentu) taps neatsiejama finansavimo priemonių rinkinio dalimi, nes rems tokius produktus kaip rizikos skola, paskolos ir investicijos į nuosavą kapitalą.

Net tik bus dažniau naudojamos finansinės priemonės ir biudžeto garantijos, bet ir bus supaprastintas valdymas. Ir vidaus, ir išorės programoms taikomų techninių taisyklių suderintas rinkinys didins viso biudžeto nuoseklumą ir palengvins įgyvendinantiems partneriams tenkančią administracinę našta. Europos konkurencingumo fonde bus sukurta vidaus politikos sritims bendra biudžeto garantija, tačiau ją bus galima naudoti kitoms programoms. Atskira garantija išorės politikos sritims bus įtraukta į priemonę „Globali Europa“. Svarbiu ES ilgalaikio biudžeto ypatumu išliks atvira struktūra, kuri sudaro sąlygas bendradarbiauti su įvairiomis tarptautinėmis finansų įstaigomis, tokiomis kaip Europos investicijų bankas, Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas, nacionaliniai skatinamojo finansavimo bankai ir plėtros finansų įstaigos.

Būsimo ilgalaikio ES biudžeto poveikį dar labiau padidins politikos tikslams skirtos paskolos, teikiamos valstybėms narėms ir (taikant priemonę „Globali Europa“) trečiosioms valstybėms. Taip ES finansų architektūra įgis dar didesnę svarto poveikį. Tai padidins ES biudžeto poveikį: pasiskolinus skolinti skirtų lėšų bus teikiami papildomi ES politikos tikslus remiantys finansiniai ištekliai, kartu sprendžiant konkrečios šalies problemas. Tokia papildoma parama bus prieinama valstybėms narėms pradinio plano rengimo metu, kad jos galėtų pasinaudoti jų poreikius ir užmojus atitinkančia finansavimo suma.

Didesnis ES ir nacionalinių investavimo prioritetų derėjimas padidins finansavimo poveikį ir veiksmingumą. Būsiami nacionalinės ir regioninės partnerystės planai padės ES, valstybėms narėms ir regionams suderinti investicijų ir reformų prioritetus. Šiose partnerystėse, atsižvelgiant į vietos poreikius, ES prioritetams naudingoms iniciatyvoms paremti bus derinamas ES ir nacionalinis bendras finansavimas.

Patobulinta veiklos rezultatų peržiūros sistema padės įgyvendinti ES politikos prioritetus ir padidins skaidrumą. Ji užtikrins, kad horizontalieji prioritetai, be kita ko,

apimantys klimatą ir biologinę įvairovę, reikšmingos žalos nedarymo principą, socialinę politiką ir lyčių lygybę, būtų nuosekliai taikomi visam ES biudžetui.

Bendras klimato ir aplinkos išlaidų tikslinis rodiklis – bent 35 proc. visos biudžeto sumos – padės kaupti paramą link Europos žaliojo kurso tikslų. Veiklos rezultatų peržiūros sistema taip pat bus vienintelis ir proporcingas taisyklių, kaip visose ES programose įgyvendinti reikšmingos žalos nedarymo principą, rinkinys.

Ši veiklos rezultatų peržiūros sistema reiškia didžiulį supaprastinimą, nes sumažės su stebėseną ir atskaitomybę susijusi administracinė našta. Visoms atitinkamoms programoms bus taikoma vienintelė išlaidų ir veiklos rezultatų stebėsenos sistema, leidžianti visapusiškai apžvelgti, kam skiriamos ES lėšos ir koks jų duodamas rezultatas. Sistemoje daugiau kaip 5 000 rodiklių pakeičiami racionalizuotu maždaug 900 išdirbių ir rezultatų rodiklių rinkiniu, 32 atskirų programų ataskaitos konsoliduojamos į vienintelę metinę valdymo ir veiklos ataskaitą, o daugiau kaip 30 internetinių biudžeto informacijos portalų sujungiami į vieną naudoti patogią prieigą (bendruosius vartus), taip sumažinant naudos gavėjams tenkančią našta ir gerinant visuomenės prieigą prie biudžeto informacijos. Kaip rekomenduota Europos Audito Rūmų, sistema užtikrins nuoseklų ES biudžeto veiksmingumo ir efektyvumo vertinimą¹⁹.

5. TEISINĖ VALSTYBĖ, PAGRINDINĖS TEISĖS IR SAJUNGOS FINANSINIŲ INTERESŲ APSAUGA

Laikytis teisinės valstybės principo privaloma naudojant visas lėšas. Labai svarbu ES išlaidoms taikyti griežtas teisinės valstybės apsaugos priemones ir taip užtikrinti ES finansinių interesų apsaugą. Be to, esamų finansavimo priemonių taikymo patirtis rodo, kad ES finansinė parama teisinę valstybę stiprinančioms investicijoms ir reformoms gali suteikti realios pridėtinės vertės. Nacionalinės ir regioninės partnerystės planai užtikrins tvirtą ryšį tarp teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos rekomendacijų ir finansinės paramos tikslinėms reformoms bei priemonėms, kuriomis stiprinami instituciniai ir pilietinės visuomenės gebėjimai laikytis teisinės valstybės principo. Finansinė parama teisinės valstybės reformoms, derinama su griežtu apsaugos priemonių ir sąlygų taikymu, užtikrins ES biudžeto apsaugą ir jo naudojimą demokratija, teisine valstybe ir pagrindinėmis teisėmis grindžiamos Sąjungos labui.

Nacionalinė ir regioninė partnerystė įpareigos valstybes nars laikytis teisinės valstybės principų ir Pagrindinių teisių chartijos. Ši Bendrųjų nuostatų reglamento ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės elementais pagrįsta nuostata leis išmokėti lėšas tada, kai bus įvykdytos pagrindinės teisinės valstybės principų ir Pagrindinių teisių chartijos laikymosi sąlygos. Būsimoje finansinėje programoje, kaip ir dabar pagal priemonę „NextGenerationEU“, turėtų būti numatyta galimybė blokuoti mokėjimus, jei yra su teisinės valstybės principu susijusių sisteminių trūkumų, pavyzdžiui, sustabdyti su švietimo įstaigomis susijusį finansavimą, jei yra pagrindinės teisės, susijusios su akademinė laisve, problemų.

ES biudžeto lėšomis taip pat bus remiamos reformos, kuriomis stiprinamas teisinės valstybės principo taikymas valstybėse narėse, laikantis metinėje teisinės valstybės

¹⁹ Europos Audito Rūmų apžvalga Nr. 3, 2025 m., „Daugiametės finansinės programos po 2027 m. galimybės“.

principo taikymo ataskaitoje pateiktų rekomendacijų. Tai suteiks paskatų visoms valstybėms narėms stiprinti savo gebėjimus puoselėti teisinę valstybę palaikant ir toliau plėtojant atvirą, teisėmis grindžiamą, demokratinę, lygiateisę ir įtraukią visuomenę, skatinant ir įtvirtinant teisinę valstybę stiprinant teisingumo sistemas, kovos su korupcija sistemas, žiniasklaidos pliuralizmą ir veiksmingą stabdžių ir atsvarų sistemą, taip pat didinant viešojo administravimo efektyvumą ir gerinant institucinius gebėjimus.

Finansinis reglamentas užtikrina Sąjungos finansinių interesų apsaugą ir reikalauja valstybių narių užtikrinti atitiktį **Pagrindinių teisių chartijai** ir gerbti Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje įtvirtintas Sąjungos vertybes, aktualias vykdant biudžetą. Be to, laiko ribos neturintis **Sąlygų reglamentas** ir toliau bus ES biudžeto apsauga nuo teisinės valstybės principų pažeidimų. Tai bus paskutinė mūsų gynybos linija, taikoma visoms ES programoms.

Bus padidintas ES biudžeto naudos gavėjų skaidrumas. Nuo 2028 m. informacija apie ES lėšų gavėjus bus skelbiama centralizuotoje duomenų bazėje Komisijos interneto svetainėje. Be to, siekdama apsaugoti ES biudžetą, visų pirma nuo netinkamo naudojimo radikalioms ar ekstremistinėms pažiūroms formuoti valstybėse narėse, Komisija yra pasirengusi nagrinėti, kokiais naujais procesais ar priemonėmis vykdyti rizika grindžiamą išsamų ES lėšų gavėjų patikrinimą saugumo rizikos ir nesuderinamumo su ES vertybėmis aspektais. Pagal Finansinį reglamentą su pakeitimais, padarytais 2024 m., apkaltinamasis nuosprendis dėl diskriminacijos, neapykantos ar smurto kurstymo yra naujas pagrindas neskirti ES finansavimo ir jis bus nuosekliai taikomas. Ankstyvojo nustatymo ir draudimo dalyvauti procedūroje sistema, kuri saugo ES biudžetą nuo sukčiavimo ir pažeidimų, bus taikoma ir fondams, kuriems taikomas pasidalijamasis valdymas.

Siekiant užtikrinti, kad ES lėšos būtų leidžiamos pagal taikomas taisykles, **ES biudžetas turi būti grindžiamas patikima audito ir kontrolės strategija**, apimančią glaudų Komisijos ir Europos Audito Rūmų bendradarbiavimą. Kalbant apie nacionalines ir regionines partnerystes, Komisija klausis valstybių narių atliekamomis patikromis, kurias papildys savomis patikromis, orientuotomis į sistemas, kurias valstybės narės įdiegė siekdamos užtikrinti griežtą ES finansinių interesų apsaugą. Ji taip pat derins mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo *ex ante* ir *ex post* kontrolę, t. y. tikrins, ar tinkamai pasiektos tarpinės ir siektinos reikšmės, pradėdama nuo valstybių narių pateiktų planų analizės, tada vykdydama pateiktų mokėjimo prašymų patikras ir galiausiai atlikdama *ex post* auditus.

Šiuo metu atliekama kovos su sukčiavimu struktūros peržiūra užtikrins, kad visos dalyvaujančios organizacijos – OLAF, Europos prokuratūra ir Europolas – su ES biudžetui žalingu sukčiavimu ir korupcija kovotų glaudžiau bendradarbiaudamos. Ši kompleksiška peržiūra, apimanti visus atitinkamus ES kovos su sukčiavimu struktūros dalyvius, padės užtikrinti didesnę sinergiją ir veiksmingumą ir išvengti dubliavimosi per kiekvieną kovos su sukčiavimu ciklo etapą: sukčiavimo prevenciją, nustatymą, tyrimą, ištaisymą ir atitinkamų sumų susigrąžinimą, be kita ko, į ES biudžetą.

6. ŠIUOLAIKIŠKOMIS PAJAMOMIS FINANSUOJAMAS PLATAUS UŽMOJO ES BIUDŽETAS

ES biudžeto finansinis pajėgumas turi atitikti Sąjungos užmojus. Dėl Sąjungai kylančių vidaus iššūkių masto, padidėjusio geopolitinio netikrumo ir didėjančios konkurencijos ES turi turėti tokio dydžio biudžetą, kokio pakaktų, kad ji galėtų pasiekti realių permainų šiame

komunikate nurodytose prioritetinėse srityse. Ir tai turi būti daroma esant įsipareigojimui nuo 2028 m. grąžinti pagal priemonę „NextGenerationEU“ pasiskolintas lėšas.

Komisija siūlo ilgalaikį 1,98 trln. EUR ES biudžetą, atitinkantį 1,26 proc. ES BNP. ES biudžeto išlaidos ir pajamos yra dvi tos pačios monetos pusės. Unikalus neatidėliotinių iššūkių ir griežtų finansinių suvaržymų derinys suteikia nepakartojamą progą įvykdyti taip skubiai reikalingą biudžeto išlaidų ir pajamų modernizaciją.

Siekiant remti platesnio užmojo daugiametę finansinę programą, kuri leistų veiksmingai reaguoti į Sąjungos strateginius prioritetus, ir užtikrinti priemonės „NextGenerationEU“ skolos grąžinimą, labai svarbu nustatyti naujus nuosavus išteklius. Sąjungai reikia bendrų finansinių pastangų, kurių neįmanoma padengti vien nacionaliniais įnašais. Įvedus naujus nuosavus išteklius sumažės valstybėms narėms tenkanti našta ir bus užtikrintas tvarus bendros ES politikos finansavimas, o nacionaliniai įnašai liks iš esmės stabilūs. ES biudžeto tikslas – kurti Europos pridėtinę vertę visiems, o tam reikia ir jungtinio bendrų prioritetų finansavimo.

Teikdama pasiūlymą dėl naujo ilgalaikio biudžeto Komisija siūlo naują Sprendimą dėl nuosavų išteklių. Šiuo pasiūlymu ES biudžeto pajamų šaltiniai modernizuojami ir įvairinami. Kartu Komisija siūlo padidinti nuosavų išteklių viršutines ribas mokėjimams iki 1,75 proc. ES 27 bendrųjų nacionalinių pajamų, kad būtų patenkinti didesni finansavimo poreikiai ir būtinybė turėti maržą, kurios pakaktų, kad Sąjunga galėtų vykdyti savo finansinius įsipareigojimus bet kokiomis aplinkybėmis.

Tarpinstituciniu susitarimu siekta apibrėžti naujų nuosavų išteklių po 2020 m. metmenis ir duoti kryptį susijusioms deryboms. Šios derybos užsitęsė. Kad deryboms būtų suteiktas naujas postūmis, Komisija atliko visų ES biudžeto pajamų peržiūrą. Vykdydama peržiūrą nustatytos naujos nuosavų išteklių kategorijos ir pasiūlytas esamų nuosavų išteklių tikslinis koregavimas. ES biudžeto finansavimą taip pat galima padidinti nustatant kitus pajamų šaltinius. Siūlomas paketas atitinka ES politinius prioritetus, yra paremtas galiojančiais teisės aktais arba pačiu Sprendimu dėl nuosavų išteklių ir gali būti įgyvendinamas be nepagrįstos administracinės naštos.

Nauji nuosavi ištekliai ES prioritetams finansuoti

Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema pagrįsti nuosavi ištekliai yra glaudžiai susiję su Sąjungos klimato srities tikslais ir turi didelį pajamų potencialą. Galimi apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema pagrįsti nuosavi ištekliai turi unikalų pranašumą – jie prieinami iškart ir yra pakankamo dydžio. Į biudžetą patektų 30 proc. pajamų, gautų pardavus apyvartinius taršos leidimus aukcione, o didžioji jų dalis ir toliau būtų pervedama į nacionalinius biudžetus.

Pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas gali būti laikomas apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos išorės dimensija, todėl susiję nuosavi ištekliai lieka neatsiejama paketo dalimi. Pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas užtikrina, kad į ES importuojamoms prekėms būtų pridėdama anglies dioksido kaina, lygiavertė tų pačių prekių gamybai ES.

Nesurinktų e. atliekų kiekiu grindžiami nauji nuosavi ištekliai duotų teigiamų aplinkosauginių rezultatų ir kartu remtų Sąjungos strateginį savarankiškumą ypatingos svarbos žaliavų srityje. Elektros ir elektroninės įrangos (EEI) atliekos yra vienas sparčiausiai

augančių atliekų srautų. Kadangi EEĮ atliekose yra svarbių ypatingos svarbos žaliavų, perdirbimas ir pakartotinis naudojimas atlieka svarbų vaidmenį mažinant priklausomybę nuo užsienio tiekėjų. Nepaisant pastebimos pažangos perdirbimo srityje, surinkimo lygis tebėra gerokai mažesnis už Sąjungos tikslinius rodiklius. Nacionalinio įnašo, grindžiamo nesurinktų atliekų kiekiu, apie kurį pranešė valstybės narės, įvedimas skatins mažinti atliekų kiekį ir pastūmės vykdyti rūšiuojamąjį surinkimą.

Siūlomais Verslo ištekliais Europai prie ES biudžeto finansavimo prisidės įmonės. Keletas ES finansavimo programų remia įmonių modernizavimą, inovacijas ir plėtrą. Naujas ilgalaikis ES biudžetas ilgalaikėmis investicijomis skatins konkurencingumą ir ekonomikos augimą ir gerins verslo aplinką, konkrečiai, per Europos konkurencingumo fondą. Nuosavi ištekliai iš esmės nebus renkami iš MVI.

Tabako akcizų nuosavi ištekliai padėtų siekti ES sveikatos politikos tikslų ir kartu duotų pajamų ES biudžetui. Apmokestinimo sistemų įvairovė Sąjungoje daro neigiamą poveikį valstybių narių politikai, kuria siekiama mokesčiais atgrasyti nuo tabako vartojimo. Pasiūlymas dėl tabako akcizų nuosavų išteklių papildo būsimą Tabako akcizų direktyvos naują redakciją, kuria siekiama pritaikyti ES minimalius akcizus ir tam tikras tradicinių tabako gaminių kategorijas, užtikrinant vienodas sąlygas bendrojoje rinkoje.

Esamų nuosavų išteklių koregavimai

Siekiant išsaugoti ES biudžeto pajamų bazę, siūlomas esamų nuosavų išteklių tikslinis koregavimas. Tradicinius nuosavus išteklius, kuriuos daugiausia sudaro muitai, Sąjungos vardu renka valstybės narės. Be to, siekiant atsižvelgti į infliacijos pokyčius, siūloma padidinti neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių pareikalavimo tarifą, kuris buvo įvestas dabartinės finansinės programos pradžioje.

Kitos pajamos

ES biudžetas taip pat gali būti finansuojamas iš kitų pajamų. Nuosavus išteklius papildo kitos pajamos. Jos į ES biudžetą pervedamos tiesiogiai, todėl mažėja spaudimas dėl valstybių narių nacionalinių įnašų. Papildomos kitos pajamos bus gautos, pavyzdžiui, padidinus esamą Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemos (ETIAS) mokesťį, kad jis būtų suderintas su kitomis jurisdikcijomis. Komisija taip pat toliau dirbs, kad būtų įvestos naujos su Sąjungos politikos sritimis susijusios rinkliavos.

7. IŠVADA

Derybos dėl 2028–2034 m. daugiametės finansinės programos suteikia Sąjungai progą parodyti, kad turime tą patį tikslą, ir aprūpinti Sąjungą kolektyvinių užmojų įgyvendinimo priemonėmis.

Komisija siūlo didelio užmojo, paslankų ir į ateitį orientuotą ilgalaikį ES biudžetą. Jis grindžiamas esamos sistemos stipriosiomis pusėmis ir pagrindiniais principais, bet kartu yra paprastesnis, lankstesnis ir efektyvesnis. Sudėtingai biudžeto lygčiai išspręsti laipsniškų pokyčių nepakaks, nes su Sąjungos veikla siejami didžiuliai lūkesčiai, be to, ji turi įvykdyti savo finansinius įsipareigojimus pagal priemonę „NextGenerationEU“. Taigi, reikia ryžtis veikti kitaip, užtikrinant, kad kiekvienas euras padėtų Europai žengti į priekį.

Patikimas valdymas, skaidrumas ir griežta politinė priežiūra yra integruoti į kiekvieną šių pasiūlymų dalį. Komisija glaudžiai bendradarbiaus su Europos Parlamentu ir Taryba, kad būtų pasiektas plataus užmojo, subalansuotas ir savalaikis susitarimas dėl būsimos daugiametės finansinės programos ir sektorinių programų. Europos Parlamentas ir Taryba, kaip biudžeto valdymo institucija, duos kryptį ilgalaikiam biudžetui užtikrindami, kad jis visą laikotarpį liktų visiškai suderintas su mūsų bendrais prioritetais.

Labiau nepriklausoma Europa turi būti pasirengusi imti savo likimą į savo rankas. Gindama savo interesus ir vertybes Sąjunga negali kliautis tik kitais. Vadinasi, turime naudotis visomis turimomis priemonėmis, kad įgyvendintume savo bendrą darbotvarkę ir užmojus paverstume tikrove. ES biudžetas turi galią paskatinti investicijas ir reformas, kurios labai svarbios būsimam Sąjungos klestėjimui, sanglaudai, saugumui ir tvarumui.

Atėjo laikas dirbti kartu, kad tai taptų realybe.

Priedas. 2028–2034 m. daugiamečių finansinės programos lentelės
2028–2034 m. DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA (ISPAREIGOJIMAI)

Sumos einamosiomis kainomis, mln. EUR	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Iš viso 2028–2034 m.
Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda, žemės ūkis, kaimo vietovės ir jūros, klestėjimas ir saugumas	163.088	160.860	158.053	155.565	152.274	140.140	132.240	1.062.220
Nacionalinės ir regioninės partnerystės planai, kuriuose:	135.571	133.134	130.131	127.411	123.879	111.535	103.415	865.076
Bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) parama pajamoms ir žuvininkystė	42.272	42.268	42.265	42.261	42.257	42.204	42.172	295.699
iš jų bendros žuvininkystės politikos intervencinės priemonės	270	275	280	286	292	298	300	2.000
Migracija ir sienų valdymas	5.847	5.633	5.407	5.170	4.922	3.945	3.291	34.215
Ekonominė, teritorinė ir socialinė sanglauda, įskaitant žuvininkystę, kaimo bendruomenes ir turizmą	75.768	73.334	70.769	68.074	65.240	53.715	46.065	452.965
p.m. Socialinis klimato fondas	10.500	10.300	10.100	9.800	9.400	-	-	50.100
INTERREG	-	1.753	1.782	1.810	1.840	1.524	1.552	10.264
ES priemonė – Sąjungos veiksmai, iš jų:	10.512	8.951	8.690	8.852	8.353	8.853	9.012	63.223
Vienybės saugos tinklas / žemės ūkio rezervai	900	900	900	900	901	900	900	6.301
ES solidarumo fondas	2.706	2.760	2.815	2.872	2.929	2.988	3.047	20.117
HOME teminės priemonės	3.401	3.469	3.539	3.609	3.682	3.755	3.830	25.285
Kiti (miestai, užimtumas, socialinės inovacijos...)	3.505	1.822	1.436	1.471	841	1.210	1.235	11.520
ES priemonė – rezervai	1.172	1.195	1.219	1.243	1.268	1.294	1.319	8.710
Parama Kipro turkų bendruomenei	58	63	61	62	64	64	66	438
Decentralizuotos agentūros, iš jų:	2.677	2.866	3.048	3.261	3.483	3.676	3.877	22.888
FRONTEX	1.309	1.421	1.561	1.694	1.827	1.963	2.113	11.888
Europol	320	361	395	430	464	498	531	2.999
NGEU skolos grąžinimas	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000	168.000
Marža	781	797	814	831	846	864	885	5.818
Konkurencingumas, klestėjimas ir saugumas	66.875	81.300	83.176	87.312	88.611	90.706	91.614	589.594
Europos konkurencingumo fondas	42.703	56.663	58.374	70.978	72.286	74.158	75.346	450.508
Europos konkurencingumo fondas (išskyrus Inovacijų fondą), iš jo:	42.653	56.613	58.324	61.925	62.343	63.498	63.945	409.301
„Europos horizontas“	16.243	25.183	26.265	26.891	26.607	27.048	26.765	175.002
Perėjimas prie švarios energijos ir pramonės dekarbonizavimas	3.004	3.566	3.636	3.691	3.940	4.173	4.156	26.416
DFP komponentas	2.954	3.516	3.586	3.919	3.997	4.077	4.159	26.210
p.m. Inovacijų fondas	50	50	50	9.052	9.943	10.660	11.401	41.206
Atsparumas, saugumas, gynybos pramonė, kosmosas	14.733	17.534	17.884	19.544	19.935	20.334	20.741	130.704
Skaitmeninė lyderystė	6.176	7.350	7.497	8.194	8.358	8.525	8.695	54.793
Sveikata, biotechnologijos, žemės ūkis, bioekonomika	2.547	3.031	3.092	3.378	3.446	3.515	3.585	22.593
Minimali EKF programos „InvestEU“ ir konsultavimo paslaugų suma, orientacinis linijų įnašas (viso EKF dalis)	1.143	1.643	1.642	1.643	1.643	1.643	1.643	11.000
„Erasmus+“	5.261	5.440	5.625	5.819	6.019	6.224	6.439	40.827
Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP), iš jos:	10.906	11.290	11.342	11.569	11.982	12.045	12.294	81.428
Europos transporto infrastruktūros tinklų priemonė (EITP-T), iš jos:	7.124	7.354	7.246	7.308	7.580	7.434	7.499	51.515
Karinis mobilumas	2.842	2.899	2.609	2.483	2.533	2.214	2.071	17.651
Europos energetikos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP-E)	3.782	3.936	4.096	4.261	4.432	4.610	4.795	29.912
„Sąjungos civilinės saugos mechanizmas“ (SCSM+)	1.316	1.437	1.477	1.535	1.569	1.644	1.697	10.675
„AgoraEU“, iš jos:	1.099	1.139	1.180	1.223	1.268	1.313	1.360	8.582
„Kūrybiška Europa“ kultūrai	230	238	247	256	265	275	285	1.796
„Media+“	409	424	439	455	472	489	506	3.194
Demokratija, piliečiai, lygybė, teisės ir vertybės	460	477	494	512	531	550	569	3.593
Bendrosios rinkos programa	833	916	860	885	904	915	925	6.238
Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa, iš jos:	1.599	1.434	1.287	1.143	1.219	1.653	1.459	9.794
ITER skirtas įnašas	946	848	762	676	721	978	863	5.794
Skubios paramos teikimo Sąjungoje priemonė (SPP)	-	-	-	-	-	-	-	-
Euro apsauga nuo padirbinėjimo (programa „Pericles V“)	1	1	1	1	1	1	1	7
Eksplotavimo nutraukimas (Lietuva)	91	124	87	84	94	94	104	678
Bendradarbiavimas dėl branduolinės saugos ir eksploatavimo nutraukimas	135	103	121	128	144	158	177	966
Teisingumas	101	105	109	114	118	123	128	798
Decentralizuotos agentūros	1.271	1.319	1.354	1.397	1.441	1.486	1.530	9.798
Kiti (kiti veiksmai, prerogatyvos)	699	273	277	302	306	320	316	2.493
Marža	908	1.104	1.129	1.185	1.203	1.231	1.249	8.009
Globali Europa	24.555	25.127	25.578	30.603	35.761	36.442	37.137	215.203
„Globali Europa“ (*), iš jos:	22.787	23.243	23.708	28.448	33.369	34.037	34.717	200.309
Europa	4.911	5.009	5.110	6.132	7.192	7.336	7.483	43.173
Užsachario Afrika	6.886	7.024	7.164	8.597	10.084	10.286	10.491	60.532
Azija ir Ramusis vandenynas	1.940	1.979	2.018	2.421	2.841	2.898	2.953	17.050
Šiaurės ir Pietų Amerika ir Karibai	1.040	1.061	1.082	1.298	1.523	1.554	1.586	9.144
Artimieji Rytai, Šiaurės Afrika ir Pėrsijos įlanka	4.884	4.981	5.081	6.097	7.153	7.294	7.442	42.934
Pasaulis (**)	1.441	1.470	1.499	1.800	2.110	2.152	2.196	12.668
Rezervai	1.684	1.718	1.752	2.103	2.467	2.517	2.567	14.808
Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	443	454	467	483	494	507	521	3.369
Užjūrio šalys ir teritorijos (UŠT) (įskaitant Grenlandiją)	94	144	147	199	153	156	106	999
Žvejybos partnerystės susitarimas ir regioninės žvejybos organizacija	192	202	148	164	199	204	222	1.331
Kiti (kiti veiksmai, prerogatyvos)	118	141	149	161	205	172	178	1.124
Marža	920	942	958	1.147	1.340	1.366	1.398	8.071
Administravimas	14.945	15.584	16.281	16.870	17.466	18.062	18.669	117.877
IŠ VISO	269.463	282.871	283.088	290.350	294.112	285.350	279.660	1.984.894
% BNP (ES 27)	1,31%	1,33%	1,29%	1,29%	1,27%	1,19%	1,13%	1,26%

(*) Iš 2028–2034 m. paketo humanitarinei pagalbai galėtų būti skirta 25 mlrd. EUR (einamosiomis kainomis).

(**) 2,33 mlrd. EUR (einamosiomis kainomis) bus panaudota geografiniuose regionuose tam tikriems veiksams, susijusiems su krizių, taikos ir užsienio politikos poreikiais.

Bendros sumos gali nesutapti, nes yra suapvalintos.

Viršutinės ribas viršijanti suma, iš jos:								
Lankstumo priemonė	2.122	2.165	2.208	2.252	2.297	2.343	2.390	15.777
Ukraina	14.286	14.286	14.286	14.286	14.286	14.286	14.286	100.002
„Europos katalizatorius“ (paskolos politikos tikslams pagal NRRP)	(150 mlrd. einamosiomis kainomis)							
Mechanizmas krizės atvejui	(0,25 % BNP – 395 mlrd.)							
Neįtraukta į DFP								
Europos taikos priemonė	4.357	4.357	4.357	4.357	4.357	4.357	4.357	30.499

2028–2034 m. DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA (JSIPAREIGOJIMA)

Sumos 2025 m. kainomis, mln. EUR	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Iš viso 2028–2034 m.
Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda, žemės ūkis, kaimo vietovės ir jūros, klestėjimas ir saugumas	153.681	148.610	143.153	138.137	132.563	119.607	110.652	946.404
Nacionalinės ir regioninės partnerystės planai, kuriuose:	127.752	122.995	117.863	113.137	107.845	95.194	86.533	771.319
<i>Bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) parama pajamoms ir žuvininkystė</i>	39.834	39.049	38.281	37.527	36.787	36.021	35.286	262.787
<i>iš jų bendros žuvininkystės politikos intervencinės priemonės</i>	254	254	254	254	254	254	254	1.778
<i>Migracija ir sienų valdymas</i>	5.510	5.204	4.897	4.591	4.285	3.367	2.754	30.608
<i>Ekonominė, teritorinė ir socialinė sanglauda, įskaitant žuvininkystę, kaimo bendruomenes ir turizmą</i>	71.398	67.749	64.097	60.447	56.796	45.845	38.545	404.877
<i>p.m. Socialinis klimato fondas</i>	9.894	9.516	9.148	8.702	8.183	-	-	45.443
<i>INTERREG</i>	-	1.620	1.614	1.607	1.601	1.301	1.301	9.044
<i>ES priemonė – Sąjungos veiksmai, iš jų:</i>	9.906	8.269	7.870	7.861	7.272	7.556	7.541	56.275
<i>Vienybės saugos tinklas / žemės ūkio rezervas</i>	848	831	815	799	784	768	753	5.598
<i>ES solidarumo fondas</i>	2.550	2.550	2.550	2.550	2.550	2.550	2.550	17.850
<i>HOME teminės priemonės</i>	3.205	3.205	3.205	3.205	3.205	3.205	3.205	22.435
<i>Kita (miestai, užimtumas, socialinės inovacijos...)</i>	3.303	1.683	1.300	1.307	733	1.033	1.033	10.392
<i>ES priemonė – rezervas</i>	1.104	1.104	1.104	1.104	1.104	1.104	1.104	7.728
<i>Parama Kipro turkų bendruomenei</i>	55	58	55	55	56	55	55	389
<i>Decentralizuotos agentūros, iš jų:</i>	2.522	2.648	2.761	2.896	3.032	3.137	3.244	20.240
<i>FRONTEX</i>	1.233	1.313	1.414	1.504	1.591	1.675	1.768	10.498
<i>Europolas</i>	302	333	358	382	404	425	444	2.649
<i>NGEU skolos gražinimas</i>	22.616	22.172	21.738	21.311	20.893	20.484	20.082	149.296
<i>Marža</i>	736	737	737	738	737	738	737	5.159
Konkurencingumas, klestėjimas ir saugumas	63.017	75.108	75.335	77.530	77.141	77.416	76.658	522.205
Europos konkurencingumo fondas	40.240	52.348	52.871	63.026	62.929	63.293	63.046	397.753
<i>Europos konkurencingumo fondas (išskyrus Inovacijų fondą), iš jos:</i>	40.193	52.302	52.826	54.988	54.273	54.195	53.506	362.283
<i>„Europos horizontas“</i>	15.306	23.265	23.789	23.878	23.163	23.085	22.396	154.882
<i>Perėjimas prie švarios energijos ir priemonės dekarbonizavimui</i>	2.831	3.294	3.293	11.518	12.136	12.578	13.020	58.670
<i>DFP komponentas</i>	2.784	3.248	3.248	3.480	3.480	3.480	3.480	23.200
<i>p.m. Inovacijų fondas</i>	47	46	45	8.038	8.656	9.098	9.540	35.470
<i>Atsparumas, saugumas, gyrybos priemonė, kosmosas</i>	13.883	16.198	16.198	17.355	17.355	17.355	17.355	115.699
<i>Skaitmeninė lyderystė</i>	5.820	6.790	6.790	7.276	7.276	7.276	7.276	48.504
<i>Sveikata, biotechnologijos, žemės ūkis, bioekonomika</i>	2.400	2.800	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	20.000
<i>Minimali EKF programos „InvestEU“ ir konsultavimo paslaugų suma, orientacinis linijų įnašas (viso EKF dalis)</i>	1.077	1.518	1.488	1.459	1.430	1.402	1.375	9.749
<i>„Erasmus+“</i>	4.958	5.026	5.095	5.167	5.240	5.312	5.388	36.186
<i>Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP), iš jos:</i>	10.277	10.430	10.273	10.273	10.431	10.280	10.287	72.251
<i>Europos transporto infrastruktūros tinklų priemonė (EITP-T), iš jos:</i>	6.713	6.794	6.563	6.489	6.573	6.345	6.275	45.752
<i>Karinis mobilumas</i>	2.678	2.678	2.363	2.205	2.205	1.890	1.733	15.752
<i>Europos energetikos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP-E)</i>	3.564	3.636	3.710	3.784	3.858	3.935	4.012	26.499
<i>„Sąjungos civilinės saugos mechanizmas+“ (SCSM+)</i>	1.240	1.328	1.338	1.363	1.366	1.403	1.420	9.458
<i>„AgoraEU“, iš jos:</i>	1.036	1.052	1.069	1.086	1.104	1.121	1.138	7.606
<i>„Kūrybiška Europa“ kultūrai</i>	217	220	224	227	231	235	239	1.592
<i>„Media+“</i>	385	391	398	404	411	417	423	2.830
<i>Demokratija, piliečiai, lygybė, teisės ir vertybės</i>	434	440	447	455	462	469	476	3.184
<i>Bendrosios rinkos programa</i>	785	846	779	786	787	781	774	5.538
<i>Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa, iš jos:</i>	1.507	1.325	1.166	1.015	1.061	1.411	1.221	8.706
<i>ITER skirtas įnašas</i>	892	784	690	600	628	835	722	5.150
<i>Skubios paramos teikimo Sąjungoje priemonė (SPP)</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Euro apsauga nuo padirbinėjimo (programa „Pericles V“)</i>	1	1	1	1	1	1	1	7
<i>Eksplotavimo nutraukimas (Lietuva)</i>	86	115	79	75	82	80	87	604
<i>Bendradarbiavimas dėl branduolinės saugos ir eksplotavimo nutraukimas</i>	127	95	110	114	125	135	148	854
<i>Teisingumas</i>	95	97	99	101	103	105	107	707
<i>Decentralizuotos agentūros</i>	1.198	1.219	1.226	1.240	1.254	1.268	1.280	8.687
<i>Kita (kiti veiksmai, prerogatyvos)</i>	659	252	251	268	266	273	264	2.233
<i>Marža</i>	855	1.020	1.023	1.053	1.048	1.051	1.037	7.085
Globali Europa	23.138	23.213	23.166	27.174	31.132	31.103	31.074	190.000
„Globali Europa“ (*), iš jos:	21.473	21.473	21.473	25.261	29.050	29.050	29.050	176.830
<i>Europa</i>	4.628	4.628	4.628	5.445	6.261	6.261	6.261	38.112
<i>Užsachario Afrika</i>	6.489	6.489	6.489	7.634	8.779	8.779	8.779	53.438
<i>Azija ir Ramusis vandenynas</i>	1.828	1.828	1.828	2.150	2.473	2.473	2.473	15.053
<i>Šiaurės ir Pietų Amerika ir Karibai</i>	980	980	980	1.153	1.326	1.326	1.326	8.071
<i>Artimieji Rytai, Šiaurės Afrika ir Persijos įlanka</i>	4.602	4.602	4.602	5.414	6.227	6.227	6.227	37.901
<i>Pasaulis (**)</i>	1.358	1.358	1.358	1.598	1.837	1.837	1.837	11.183
<i>Rezervas</i>	1.587	1.587	1.587	1.867	2.148	2.148	2.148	13.072
<i>Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)</i>	417	419	423	429	430	433	436	2.987
<i>Užjūrio šalys ir teritorijos (UŠT) (įskaitant Grenlandiją)</i>	89	133	133	177	133	133	89	887
<i>Žvejybos partnerystės susitarimas ir regioninės žvejybos organizacija</i>	181	187	134	146	173	174	186	1.181
<i>Kita (kiti veiksmai, prerogatyvos)</i>	111	131	135	143	179	147	149	995
<i>Marža</i>	867	870	868	1.018	1.167	1.166	1.164	7.120
Administravimas	14.083	14.397	14.746	14.980	15.205	15.415	15.621	104.447
IŠ VISO	253.919	261.328	256.400	257.822	256.041	243.541	234.005	1.763.056
% BNP (ES 27)	1,31%	1,33%	1,29%	1,29%	1,27%	1,19%	1,13%	1,26%

(*) Iš 2028–2034 m. paketo humanitarinei pagalbai galėtų būti skirta 22,4 mlrd. EUR (2025 m. kainomis).

(**) 2,06 mlrd. EUR (2025 m. kainomis) bus panaudota geografiniuose regionuose tam tikriems veiksams, susijusiems su krizių, taikos ir užsienio politikos poreikiais.

Bendros sumos gali nesutapti, nes yra suapvalintos.

Viršutines ribas viršijanti suma, iš jos:								
Lankstumo priemonė	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	14.000
Ukraina	13.462	13.198	12.939	12.685	12.437	12.193	11.954	88.867
„Europos katalizatorius“ (paskolos politikos tikslams pagal NRPP)	(134 mlrd. 2025 m. kainomis)							
Mechanizmas krizės atvejui	(0,25 % BNP)							
Neįtraukta į DFP								
Europos taikos priemonė	4.106	4.025	3.946	3.869	3.793	3.719	3.646	27.104